

AUGUST 1883

SEMESTRUL II

„LUPTA PENTRU LUMINA“

„LUMINA PRIN LUPTĂ“

LITERATORUL

REVISTA LITERARA

DIN BUCURESTI

CONTROL DE STIL

LIBERTATE DE IDEI

Anul al IV. No. 8

SUMARUL:

Pag.			
449.	Noaptea albă, poezie	de D-nul	Al. A. Macedonski.
450.	Nunta neagră (Dramă în 2 acte)	" "	Th. M. Stoensescu.
460.	Cavalerii Trotuarului	" "	Al. A. Macedonski.
464.	Poema Vieței mele, poezie	" "	I. N. Iancovescu.
463.	Alea jacta est, poezie	" "	Al. A. Macedonski.
465.	Bracăciă, Nuvelă	" "	Th. M. Stoensescu.
468.	Tot Durere poezie	" "	A. Negrișanu.
468.	Primă-vară	" "	A. Negrișanu.
469.	Căprarul de la 48, Nuvelă	" "	D. C. Teleor.
471.	The Spleen, poezie	" "	Al. A. Macedonski.
471.	Locotenentului Scrob, poezie	" "	Al. A. Macedonski.
472.	Les chevaliers du Trottoir	" "	S. Le Metayer.
474.	Au zburat, poezie	" "	I. N. Iancovescu.
474.	A l'Armée roumaine	" "	Aug. R. Clavel.
475.	Epigrame	" "	Al. A. Macedonski.
476.	Dese ori poezie	" "	A. Negrișanu.
476.	Cestiuni Economice	" "	Th. P. Jereghie.
480.	Durerea mea poezie	D-ra	Elisabetha M. Ionescu
481.	Otrăvitoarea	D-nul	Carol Scrob.
482.	Sultana, nuvelă	" "	Th. M. Stoensescu.
486.	Risul lor poezie	" "	Al. Slăniceanu
487.	Tie	" "	A. H. Zugrănescu
487.	La Vipere, nuvelă	" "	S. Le Metayer.
490.	Ochi și poezie	" "	M. Toncescu.
491.	Am cerat, poezie	" "	Al. Slăniceanu.
491.	Poezii dupe Turgenieff.	" "	Leon Campianu.
493.	Sonnet	" "	Louis Chardon.
493.	Epigramă	" "	Carol Scrob.
494.	Din auzite, proză	" "	Nestor Urechia.
497.	Elegie, (Dupe Goethe)	" "	D'Arterian.
498.	Tutunul	dm	Funcționarul.
501.	Un milion pe zi, (Fantazie)	D-nul	Th. M. Stoensescu.
507.	Incunoștințări.	" "	Redacțiunea.

Redacțiunea și Administrațiunea: Strada Colței No. 50.

BUCURESTI

14, TIPOGRAFIA STEFAN MIHĂLESCU STRADA COVACI, 14

1883.

Prețul 2 Lei.

Anunciurile Administrațiunei

Domniî abonați, care încă nu'și au achitat abonamentele, îi rugăm să aibă bună-voință a ne trimite micile sume ce ne dătoresc, prin mandat postal; căci aceste mici sume adunate la un loc, fac pentru noi o sumă de mii de franci.—

Domniî președinți de prin Județe sunt rugați să observe dacă au expirat cotizațiunile membrilor, pentru a se grăbi să le incaseze din nou.

Persoanele, cărora s'a trimis liste de abonamente pentru bustul poetului Bolinteanu sunt rugate a ne raspunde de primirea lor și a ne da vr'un rezultat, dacă e posibil.

MALADIILE NERVOASE

VINDEGATE IN MOD RADICAL, GRAȚIE

BROMURULUI LAROZE

SIROP SEDATIV

de coje de portocale amari preparat cu

BROMURUL DE POTASSIUM

de către

J. P. LAROZE, Pharmacist

PARIS—2 rue des Lions Saint-Paul, 2 PARIS

Bromurul de Potassium Laroze este de o puritate absoluta, condițiune indispensabila pentru a putea obține efecte sedative și calmante asupra sistemului nervos.

Topit în Siropul Laroze de coji de portocale amari, Bromurul este întrebuintat în mod universal și recomandat de toți medicii pentru a combate, mai cu deosebire, și într'un mod sigur, *afecțiunile nervoase ale inimii, ale căilor digestive și respirațorii, nevralgiile, epilepsia, histeria, maladiile numite jocul St. Guy, insomnia și convulsivnele copililor în timpul dentițiunii*, într'un cuvent toate *afecțiunile nervoase*

BROMURUL LAROZE

se află în deposit, în toate farmaciile bune unde se mai poate găsi și

SIROPUL DEPURATIV

preparat cu coji de portocale amari și

IODUR DE POTASSIUM

foarte folositor contra *afecțiunilor scrofuloase, canceroase, tumorilor albe, boale ale sângelui, accidentelor sifilitice secundari și tertiare, etc.*

„LUPTA PENTRU LUMINĂ“

„LUMINA PRIN LUPTĂ“

LITERATORUL

1883. AUGUST

CONTROL DE STIL

LIBERTATE DE IDEI

Abonamentul: Pe șase luni 10 lei; pe un an 20 lei. *Administrația și Redacția*: Strada Colțel, No. 50.

PRESEDINTE DE ONORE
AL
SOCIETĂȚII LITERATORUL
D-nul V. A. URECHIA

DIRECTOR AL REVISTEI
ȘI
VICE-PREȘEDINTE AL SOCIETĂȚII
D-nul AL. A. MACEDONSKI

SCRISORILE
nefrancate se refuză

PRIM REDACTOR AL REVISTEI
ADMINISTRATOR AL SOCIETĂȚII ȘI CASIER GENERAL
D-nul TH. M. STOENESCU

PENTRU ABONAMENTE
banii se trimit înainte

NOAPTEA ALBA

Luna varsă în odaie
O fantastică văpaie,
Iar cu capul aplecat
Șade-artistul care-odată
Pe o coarda fermecată
Lumea 'ntreagă a 'ncântat.

Fruntea lui ne'nsuflețită
Pare 'n raza strălucită
Ca un munte pleșuvit,
Ochii lui fără privire
Iți însuflă o 'ngrozire
Ce te lasă 'ncremenit.

Printre florile de-afară
Șade Geniul pe scară
dormit și nemișcat,
când luna mălestoasă
Lumina îndoioasă
Lucește 'n cerul neschimbat.

Al. A. Macedonski,

NUNTA NEAGRĂ

Drama localizată, în două acte, de Th. M. Stoeneșu

Dedicațiune d-lui STEFAN VELESCU.

PERSOANELE:

Grigore, în vârstă de 30 de ani
 Petre, „ „ de 28 de ani
 George, „ „ de 30 de ani
 Victor, „ „ de 20 de ani
 Matilda, „ „ de 25 de ani

Servitorii.

(Urmare.)

ACTUL I-iă

SCENA III

Grigore, George, Petre, Victor, Matilda.

Petre (*Arătând pe Grig. și pe George*)

Ia vedeți! Sunt par'că doi poeți,
 Ce impletesc la umbră ghirlande de scaei!

Grigore (*Incet lui George*)

Să nu vorbești nimica 'nainte lor!..

Petre (*Arătând pe Victor*)

S'ar lirede

Că toți în astă seară sunteți poeți!..

George (*zîbind*)

Se vede!

Petre

Ma! adineauri, Domnul cu Doamna cântă vorbea
 Îi arăta pe ceruri o depărtată stea,
 Zicându-i: «Uite, Doamnă, e steaua înălțată
 Cu sufletul meu tînăr; dar e nedespărțită
 De-a Dumitale. «Astfel zicînd, o 'mburșă
 Și-o dulce sărutare pe buze-i furișă,
 O! Iată, poezie, altarul tîu!..

Victor (*Incurcat*)

Că aiurezi!..

Și pare

(*Grigore îl privește lui și apoi se așează la o parte*)

Matilda (*cu nepăsare*)

Nu! Domnul, e din aceia care
Se lucră în creier de multe-imaginații!

Petre.

A! nu! Ce spun, sunt tocmai curate observații:
Iubesc naturalismul și copiez natura
Așa cum mi s'arată.

George

Dar nu te doare gura?...

Grigore (*silindu-se a vorbi*).

E plicticos!...

Petre (*Neînduplecat*).

Acuma, vă știu pe amândoi!
Am studiat natura cum nu credeam prin voi,
Și-acum voi scri!...

Grigore (*sculându-se Matildei*).

Imi pare că tremuri!

Matilda (*pălind*)

E răcoare

Și...

George (*încet, trecând lângă Petre*)

Taci, afurisite!...

(*Tare*)

Amice, nu vezi oare
Că gluma ta nu place... Destul ai descântat!..

Petre

De sigur, omul tace, când este-amorezat
Ca dumnealui, și dacă acuma nu vorbește,
E tocmai că răspunsul la vreme nu'l găsește.
Și-apoi, când este 'n față cu chipuri de bărbai...
Vezi bine...

Grigore

Petre!...

(*Petre s'apropie de el, Grigore încet*)

Petre, te rog să taci!

Petre

Ciudați

Ați devenit! Dar bine, e bun d'o răfueală.
De vreți 'ți'l dau pe ușă... și 'i dau și-o păruială...

Grigore (cu vocea uscată)

Îți mulțumesc!...

Petre (mirat, către George)

Ce dracu e asta?..

George

Ce?

Petre

Să fiți

Cu inima de piatră și n'ai putea să'ți fiți
Necazul!... Vream să satur pe d-lui de curte,
Să fac o încercare, să mătur, știi, prin curte
(cu el; însă Grigore nu vrea nici a'l goni!).

George

Ce'ți pasă ție!

Petre

Uite, de nu m'ași stăpâni!...

(Intorcându-se repede la Victor)

Amicule, imi pare că nu șezi prea departe
D'aicea?

Victor

Foarte-aproape!.. O casă ne desparte.

Petre

Ei bravo! Va să zică, distanță d'un minut....

Victor

Nu este-așa?...

Petre

Atuncea...

Matilda

Dar știi că te-ai făcut

Răutacios, o dată te cunoșteam.....

Petre

Mă iartă!

Imi place 'n tot d'auna să nu provoc la ceartă
Pe nimeni. N'am credința d'a fi prea mult deștept,
Dar, știi, ca vechi prieten, uzez d'un simplu drept.

Matilda

Fii blând ca altă dată și nu băga în seamă
O glumă. Vezi, Grigore e supărat, 'mi-e teamă
Să nu mă certe!

Petre

Cine? Grigore?. Ce tot spui?

Nu vezi că te iubește? Că ești viața lui?

(Matilda îl privește cu neliniște).

Nu vezi, că te urmează cu ochii orî și unde,
Și chiar când in grădină încerci a te ascunde,
Te lasă cu amicul de vorbă ca să stai,
Ba chiar o sărutare și inima să-î dai?

Matilda

Un biet copil!

Petre *(Rizînd)*

De sigur, îți faci cu dînsul milă,
Și ca copil, in brațe te ia ca p'o copilă!

Matilda *(Rugătoare).*

Te rog!....

Petre *(Depărtându-se)*

Tra! la!

Matilda

Aibi milă!

(Grigore, apropiându-se de masă, golește mai multe pahare. Peste puțin vine în fața scenei, pe când toți tac.)

Grigore *(Beat, către toți)*

Ce este?.. Ce aveți?..

Sînt vesel! Fiți ca mine!... Eū vreaū... Eū vreaū să beți!...

(Luī Victor)

Ce? Nu cum-va amice, te superi d'o prostie?...

Ești frumușel, poetic!..

(Arătînd spre Matilda)

Și Dumneaei o știe!...

(tuturilor)

La naiba! Fiți ca mine!...

(Luī Petre care vorbește cu Matilda)

Ei, tu! Ce-î tot șoptești?

Eū vreaū, când sînt aicea, mai tare să vorbești!

Nu doar că sînt din fire gelos, ierească sfîntu!

Dar, știi, îmi place mie ca să'ți auz cuvîntu.

(Matildei)

Ce zici?

(luī Petre)

Știind că 'ți place să 'ndrugî năsd_răvănii,

Să spuī caraghiozlăcuri, vreaū să te-ascult....

Petre

Dar știi

Că e nebun!...

George

N'ai teamă! E numai beat!

Grigore (*Clătinându-se*)

Ce viață!

Amor! Desfrâu! Plăcere!... știți, coala sub verdeață!...

(*Luă George*)

Dar rîzi, pisică moartă!...

(*Luă Petre*)

Ei, ce te-ai cocoșat?...

Ca mine ești mai tînăr; ori ți s'a 'ncovoiat

Spinarea?

(*Luă Victor*)

Ei, amice, ce stai așa a lene?

Ești frumușel... și mie îmi plac așa spincene

Frumoase! Hai cu toții să chesnim, cântați!...

Lăsați-mă pe mine să cînt și voi jucați!

De vreți să ne înveselim,

Și să gustăm din fericire

Haidem cu toții să găsim

Femei frumoase la iubire.

Pe-o dimineață de azur,

În bărci poetice, ușoare,

Din zbor să facem un murmur,

Din ori ce zi, o sărbătoare.

Ei bine?... Cum vă pare? Nu sînt încântătoare

Femeile acestea din bărcile ușoare,

Ce zbor pe luciul apei? Matilda o să ia

Pe Victor lângă dînsa, și dînsul lângă ea

Va duce barca...

Petre (*Rîzînd*)

Bravo!...

Grigore *Cu satisfacțiune.*

Iar eă, voiă sta la çarmă!...

Și lucrurile ast-fel vor merge ca pe sarmă.

Femeile ne vor privi,

Cu ochi setoși de dezmițdare,

Și zorile cînd s'or ivi

Vor sta pe loc de admirare.

Vom fi cu toții fericiți.

Durerea-atunci se va ascunde,

Și ne vom duce mulțumiți

Zburînd cu barca peste unde

Am ticluit'o bine,—eū singur mē crucesc !..
 Ce plan ! Ce dibăcie !... Când țermii infloresc,
 Să mergi voios pe apă în brațe c'o femeee...
 Să'ți stingi inflăcărarea pe-o buză de Frinee!...

Vom merge subt albastrul cer
 Cu voluptatea în privire,
 Pe când amorul cu mister
 Ne va vorbi de fericire.

Și înainte, ne'ncetat
 Va merge barca ; dar d'odată
 D'un vânt grozav, iafuriat,
 Va fi în valuri răsturnată !

Oh ! Vîno, zi iubită ! O ! Vîno, moarte !...

(*Matildei*)

Dar

Tu ?.. Nu-î așa că moartea te va 'ngrozi ? Și chiar
 De n'ai vedea-o 'n față, la simpla 'nchipuire,
 Să simți sudoarea rece, să tremuri de 'ngrozire ?
 Dar ce ? D'acuma tremuri ? Mormântul, somnul greū,
 Tăcerea 'ndelungată și chiar blestemul meu
 Te îngrozesc ?.. Sērmană copilă rătăcită
 În zgomotul vieței !.. Dar noaptea nesfirși'tă
 Ascunde tot, și vițiu și crimă și desfrēū !
 Secați de lacrimi, ochii rēmân ca și un riū
 Secat, pe care crește o iarbă funerară.
 A ! Cerul ne apasă adesea c'o povară
 Prea grea, ca să slrșească cu moartea prea curēnd.
 Furtuna, vijelia s'apropie pe rānd
 Și când aștepți o rază de soare să re'nvie
 Natura ofilită de-a cerului mānie,
 Atunci ți se arată în față un mormēt.
 A ! Mie 'mī place moartea și nu mē inspăimānt
 De zgomotul sēlbatic ce geme 'n cimitire !..
 Acolo nu mai este durere saū iubire !
 E întunec mare și vētul ne'ncetat
 Acoperă pāmētul c'un vuet necurat,
 Iar cerul când vorbește, 'l-ascultă toți și toate
 Și nimeni să birlească asupra lui nu poate !
 A ! Trāznet, cazī din ceruri asupra mea !

(*Cade sdrobit pe un scaun*)

Matilda (*In genuchī, lângă dēnsul*)

Ce zici,

Grigore? Fii cu minte !.. Nu vezi, eu sunt aici...

Grigore (*Smucind'o cu putere*)

Dar nu 'nțelegi, copilă... A! Vino, lângă mine...
O da !.. Așa, în brațe ași vrea să mor cu tine !..,
Cu pieptul lângă pieptu-ți să simț că te iubesc,
Privirea mea să soarbă surisu-ți ângeresc,
S'acoperim pământul cu flori și cu verdeață,
Și cel puțin prin moarte, de n'am putut prin viață,
Să ne unim !

(O strânge cu foc la pieptul lui. Victor devine palid; face un pas și un gest, ca și cum ar vrea să-i-o zmulgă din brațe, apoi se retrage imediat. Grigore, care 'l-a văzut, se scoală în picioare, cu o voce amenințătoare.)

Te supăr cum vęd ?.. Mă iartă !..

(Se duce spre Victor cu pumnul amenințător și rězând ca un nebun. Matilda și George se pun înaintea lui și 'l atrag spre stânga. Petre apucă pe Victor de braț și 'l duce spre dreapta)

Petre.

Vezi,

Că nu e chip d'acuma aicea să mai șezi !...
Poțtim ! Pe ușa asta e drumul scurt,—și 'n spate
Iți șade foarte bine !... Pornește !

Victor (*scrișnind din dinți*)

Ai dreptate !...

Mă duc !...

Petre (*âpingându'l spre dreapta*)

Dar du-te-o-dată !... Ce stai de tof vorbești !...

(Victor ese repede)

SCENA IV

Aceiași, fără Victor.

Grigore.

S'a dus ?...

Petre.

Era și timpul. A șters'o !...

Grigore (*repede, Matildei*)

Il iubești !

Matilda.

Dar ești nebun !...

Grigore.

Iți pare ! Sunt beat cum vezi prea bine.

Dar asta nu 'nsemnează că nu'l iubești !.. Pe cine

Incerci să minți?... Femea căzută în noroi!...
De astăzi încetează ori-ce întreamândoi!
A! Il iubești!...

Matilda

Te-asigur, că nu! Ce nebunie!..

Grigore

Ia seama! Indrăzneala din urmă, să nu 'ți fie
Fatală!... Nu ajunge să ai un chip frumos,
Când faptele-'ți trădează un suflet mincinos.
Mai trebuie...

Se întrerupe repede și 'și pune mâinile la gât.)

O! Doamne!... Mă 'năbușesc!... Mă e sete!...

M'am îmbătat!...

George (încet)

Nici moartea nu are să'l dezbețe!
De șeșe ani într'una tot astfel a trăit.

Petre (încet)

Să l'ajutăm să scape.

George.

De geaba! I-am vorbit

Destul!...

Grigore.

La ce atâta măhnire nebunească!...
Durere!, gelozia ași vrea să se sfârșească
D'acum!

(Matildei care se uită spre grădină)

Ce-aștepți?... sau poate dorești să vie iar?...

O ia de mâna și o duce lângă George și Petre)

Femea blestemată!... Cu suflet rău, murdar!...
Priviți-o, iată ochii setoși de infamie,
Ce-ascund nerușinarea în flacăra lor vie!...
Priviți, această mână, ce tremură, în ea
A strâns în tot-d'auna odihna, viața mea!...
A! Cine-ar presupune că-o astfel de femea
Culeasă dupe drumuri, să fie tot frinee!...

(O respinge)

N'apoi!... Nu vreau de astăzi să te mai ved!... A! Fugi!...
Să aibă tot... Să aibă amor, avere, slugi,

Să-i fie totdeauna dorința 'ndeplinită,
 Să văd-un om ca mine cu fruntea umilită,
 Și să 'l înșele ast-fel... cu cine?... C'un smintit !
 Credeam că ești deșteaptă, dar ved că 'ți-alipsit
 Și inima și mintea !... Ei, da ! Ca îngânfare
 Ai numai frunusețea !... Prin ea ai fi în stare
 Să mă omori ! Dar pleacă din fața mea !...

Matilda (*îndreptându-se spre ușe*)

Te-ascult !

Căci nu voesc măhnirea să 'ți-o lungesc mai mult.
 Mă duc ! E miezul nopții și 'mă este somn.

Imi place

Să fiu mai liniștită când dorm. Vă las în pace.
 Petreceți ! Noapte bună !...

(*ese*)

SCENA V

Grigore, George, Petre.

Grigore (*Incet, urmărind pe Matilda cu ochii*)

Nu este-adevărat,

Că nu se află 'n lume un chip mai adorat,
 Un păr care s'ascunză cu-atăta măiestrie
 Doi ochi mai dulci, mai negri, o flacăra mai vie ?
 Și vocea sa ce 'ncântă, și pasul ei ușor,
 Nu este-așa că toate vorbesc în ea de-amor ?
 Oh ! Cât e de frumoasă !... spre-a ei nenorocire !...

Petre.

Ce vrei să zici

Grigore (*Ca muncit d'o idee*)

Nimica !...

George.

Presimt c'a ta iubire

E ură 'ngrozitoare ! Te-auz vorbind mereu
 De moarte... Nu ascunde nimic, mi-ai spus, că eu
 Sunt cauza unei crude nenorociri !... Vorbește,
 Ce plan fatal în mintea 'ți nebună se urzește ?

Petre (*Incet, luându-i mâna*)

Grigore, ai credință în noi... și spune tot !

George.

Vorbește !... Știi prea bine că te iubim !

Grigore.

Nu pot !...

Petre.

Tu știi, că nu vom spune la nimeni, orî și care
Ți-ar fi secretul...

George.

Cine ar fi mai mult în stare
Să-ți spue, dacă planul ce-ascunzi e bun sau rău ?

Petre. (*Apropiându-se de el*)

Așa !... Vorbește... spune !...

(*Grigore tace.*)

George.

De nu ești un calău,
Apoi atunci, de sigur, că ești victimă !...

Grigore.

Cine
Ar ști de voi s'ascunză misterul său... Ei bine...

George (*Apropiindu-se*)

Ei bine ?... Spune-o dată !...

Petre.

Vorbește !...

Grigore.

Mă cunun !...

George.

Cu cine ?

Grigore.

Cu Matilda !...

George (*încrămenit*)

Cu dănsa ?... Ești nebun !...

Grigore (*Surîzând*)

Îți mulțumesc !.. Sînt sigur c'atuncea v'a 'nțelege
Că între noi se află un Dumnezeu, o lege,
Că va uita pe dracu...

Petre

Dar Victor ?..

Grigore

Și pe el !

George

Acesta 'ți-e sfirșitul?..

Grigore

Voința 'mă-e de oțel !.

George (cu indiferență)

Atunci....

Grigore

Atunci?..

George (Asemeni)

Adio!..

Petre

Adio!..

George

N'am tărie

Să ved' cu nepăsare asemenea prostie.

Adio, dar !.. Și uită prietenia mea!..

Grigore

Și, — pentru tot d'auna?..

George și Petre

Adio!..

Grigore

Vom vedea!..

(George și Petre se inclina înaintea lui Grigore, care nu face nici un semn spre a-și opri, și apoi es repede. Matilda apare în fundul scenei și suride cu cochetarie, Grigore o carește, scoate un ușor strigot și 'i întinde brațele. Cortina cade).

Finele actului I-ii

Th. M. Stoienescu.

CAVALERII TROTUARULUI

IV.

Cazul lui Manole Cleșanu.

Umblase cât umblase Manole Cleșanu, și când cu slujbă când fără slujbă, ajunsese pănă a se însura.

Nevasta pe care 'și-o alesese cu toate că nu era de potriva numelui ce purta, dar era frumoasă de 'ți-era dragă lumea să te uiți la ea.

În ziua când se cunună cu dâna în biserica de la sfânta Vinei, toți prietenii și chiar toți cunoscuții lui Cleșanu, uitați că acea femeie nu era de cât o Unguroaică de rînd și se grăbiră s'o înconjoare aducîndu-i omagii și curtenii ca la o Regină stăpînitoare.

Și din acce zi, Manole Cleșanu, declasatul de ieri, își reluu în societate locul pe care-l ocupaseră părinții seî, iar cu toate că nu luase de pe urma nevestii sale un ban de zestre, treburile începură se'i meargă din bine în mai bine.

Săritura pe care o făcu ast-fel de pe trotuar în caretă, fu bruscă, dar ea nu 'l miră de loc.

Încrêzător precum sunt mai toți bărbații și inzestrat cu o bună doză de vanitate, Manole, atribuia repede schimbare a pozițiunei sale, capacității deosebite al cării proprietar își închipuia că este.

Adeverul ensê, era că dînsul nu se afla de cât proprietarul unei femei răpitoare.

Și pentru că înainte de a 'i fi nevestă, trăise cu Ludomira în legături tot atît de strêns, profesorii ce 'i detese, umpluseră golul unei lipse desăvirșită de educație și de învățătuiă.

Ludomira putea să treacă dar, drept o femeie din societate, mai ales că nu era bărbat care să n'o admire și să n'o dorească când o vedea trecînd în amurgul serii pe șoseaua Chiselef, mai adesea ori călare pe un cal selbatic și iute, de cât rêsturnată în caleasca sa.

Ea părea atuncea o adevărată nălucă din pustele Ungariei cu coama ei de pîr negru ce bătea în albastru și cu mijlocul ei subțire, strêns într'un șoisaj de catifea verde

Cutele lungei sale amozone fluturau încoaci și încolo în vîntul nopții pîntr'o serie de ondulări voluptuase.

Și cum era albă ca laptele și cu oîchii arzătorii ca jăraticul, fluturii ce se învêrteau înprejurul ei își ardeau adesea aripele și 'i lăsaū pe roîchii brazdele prafului lor de aur.

Căci ce nu putuseră se'i însufla profesorii ce 'i detese Manole pentru a 'i forma inima și mintea, era pe lîngă spiritul de care era lipsită, virtutea ce este sigiliul naturilor alese.

Manole ênsă, o iubea și nu vedea nimic, nu 'și da seama despre nimic.

Încrêdarea ce avea în femeia sa era atît de mare, în cât nu se șfia s'o știe acasă în tovărășia a unuia saū a mai multii prietenii, pe când el își vedea de treburile sale.

Unii, în fața unei asemenea încrêderii, nu se dau înapoi de-a atribui lui Manole un caracter odios.

Dar când într'o noapte de vară, Cleșanu surprinse pe frumoasa Ludomiră la genuchii seî cu un arendaș, bogat dar nerod și grosolan în toată făptura lui, mulți își schimbară părerea.

Ce se petrecu în acele minute în inima bărbatului înșelat, numai el, care 'și pierdea într'o clipă toate iluziile sale, o poate ști.

Trăznetul de l'ar fi izbit tot atît de fără veste, l'ar fi încremenit mai puțin.

Oîchii i se opriră în orbite și rêmaseră țintă în timp de câte-va secunde, fără ca se mai aibă vre-o esresiune; toate fibrele corpului scū se contractară spazmotic, iar în mintea sa se făcu un fel de haos în mijlocul căruia disperarea cu nebunia scotsaū un fel de ris fără sunet.

El ar fi putut să 'și facă dreptate cu înleznire, mai ales pentru că de la locul în care se afla, n'ar fi avut de cât se întindă mâna pentru a 'și alege orice armă ar fi voit din acele ce formau panoplie pe perețele din apropierea sa; Brațele sale însă, rămaseră nemișcate, și numai dupe o lungă silință, putu se articuleze câte-va cuvinte.

„Din acest moment, Doamnă, zise atunci Manole adresându-se către adulteră, nu mai ești femeia mea, însă redându-te libertății nu voiesc să te redați și mizeriei. Noul dimitale bărbat va fi dar, acela cu care m'ai înșelat“.

Ludomira îl asculta năucită pe când arendașul galben ca un mort tremura vargă sub fulgerele ce scăpărau din ochii lui Manole.

„Dumneata, Domnule, reluă Cleșanu, poți să dai brațul Doamnei și să ieși. Bagă însă de seamă; De astăzi într'un an vei fi mort sau cununat cu femeia mea,“

Și Ludomira plecându'și fruntea, părăsi casa bărbatului la brațul arendașului cu care îl înșelase.

Iar de voie de nevoie, arendașul care știa că Manole Cleșanu nu glumește, se cunună la anul cu Ludomira, și acela care le fu naș fu însuși Manole.

Răzbunarea lui Cleșanu, care nu voise să azvêrle pe uliță pe femeia care 'l trădase pentru a o vedea muritoare de foame, se îndeplini astfel, și cea ce'î puse culme, fu faptul că până la cel-alt an, Ludomira, înșelă și pe noul său bărbat.

Astăzi niminea nu mai întâlnește pe Cleșanu, și nu se știe ce a devenit.

În cât despre Ludomira părăsită în voia soartei de bărbatul său de al doilea, care n'a avut generozitatea celui d'ântăi, a ajuns din cădere în cădere să'și piază pînă chiar și acea fîmusețe răpitoare ce a făcut nenorocirea lui Marole și să bată ca femeie de uliță nesipul grădinei Reșca.

Urâtă sub pudra ce nu'î poate ascunde zbînciturile, cu rîsul formându'î două cărioanțe lipite de tîmplă largă fie-care urechîe, cu greu ar mai recunoaște chiar Manole în acea femeie îmbrăcată cu câte un corsaj bătător la ochi, pe Ludomira de odinioară, care trece a în fuga calului pe șoseaua Chișelef, frumoasă și albă ca o nălucă din pustele Ungariei.

V.

O IDILA

Andrei fusese prezentat Mariei, frumoasă Greacă din Galați, la cofetăria Giovanni ce era situată pe atunci, peste drum de Palatul Regal.

Maria era întovărășită de mătușa ei și se opise acolo spre a lua o înghețată.

Prietinul ce prezintă pe Andrei, îl întrebă la urmă, dacă o găsește frumoasă.

Dar Andrei nu răspunse nimic, căci adevărata admirațiune ca și adevărata bucurie, ca și adevărata durere, n'are cuvinte.

Maria era o fată de 16 ani, cu rîsul negru, cu pielea chiazului albă, cu mijlocul subțire, răsărită și mlădicasă ca o trestie, cu genele lungi, cu sprâncenele de Madonă și cu ochii visători.

Oh! frumoasă era Maria, Greaca din Galați!

Și o iubi Andrei, cum știe să iubească un *cavaler al trotuarului!*

Iar când îi duse întîiul buchet de flori și începu să 'î vorbească de amorul său

și de dorința sa de-a o lua în căsătorie, ea se roși cum se roșește o piersocă în soarele de vară.

Și incetinel, Maria îi șopti că crede în amorul său, dar că o presimțire îi tot spune că dânsa nu este făcută pentru fericire.

În ziua când se despărțiră, căci Maria trebuia să se reîntoarcă în Galați la părinții săi, ea 'i zise pe nume.

Și aceasta a fost tot... Tot, și Maria a dispărut ca un vis fericit din viața lui Andrei, căci el a jertfit amorul său fericirii mamei sale, al cărei sprijin era.

„Datoria înainte de toate“ era deviza lui Andrei, și el știa că fiind al Mariei nu mai putea să fie al mamei sale.

Al. A. Macedonski.

Poema vieții mele.

Poema vieții mele stă scrisă 'ntr'un cuvânt,
Ți l'am trimis în taină pe aripe de vânt;
Și 'n ochii mei adesea l'ai fi putut vedea:
Când chipul tău cel dulce în ei se oglindea.

Și am rugat piriul ce plânge-armonios,
Să-ți spună pentru mine cu viersul său dulos
Poema ce 'ncălzește gândirea mea întreagă
Și-o face ca să fie în veci, în veci pribeagă.

Iar pasărea ce zboară de sigur că ți-a spus
Amara mea durere, și dorul meu nespus.
Și vântu-n șuerare și frunza 'n tănguire
Ți-a spus în a lor limbă secreta mea simțire.

Dar n'ai luat aminte când ele ți-au șoptit
Ai stat ne-nduplecată ca stânca de granit
Și-acum când totul tace, când lumea e pustie
Poema vieții mele de nimeni nu se știe.

Ion N. Iancovescu.

ALEA JACTA EST.

Dorințe îndrăznețe
Din visuri de junețe
Ce mintea-mi conținu
Din voi mai este vr'una
Când soarta'n tot d'auna
La toate zise nu ?

Și totul cand m'apasă
Ce drept mi se mai lasă
Afară de-a muri,...

O țintă, o dorință,
Să caut cu credință
Din nou a'mi făuri?

Nimic!... Orî și ce cale
Mi-e 'nchisă, și cu jale
In cugetu-mi privesc..
Speranța mi-este stinsă
Ș'o negură întinsă
In locu'i întîlnesc!

Din ce în ce mai multe
Amarnice insulte
Intîmpin ne'ncetat,
Cât inima-mi sërmană
Intreagă este-o rană
Ș'un hoit de sfășiat!

Albastra boltă-mi pare
Cernită de 'ntristare
Ca sufletu-mi în dor
Iar lacrămile mele
Intunecă și stele
Și soare 'ncălzitor

E iarnă, este ghiață
Intinsă pe-a mea viață
Precum pe niște văi
Zăpada se întinde
Și 'n giulgiu'i coprinde
Păduri, izvoare, căi.

Și cum ascunsă tace
Privighietoarea'n pace
Prin scorburi de copaci,
Așa și tu biet suflet
Abia avînd rîsuflet
Te-ascunzi în piept și tacî!

Al. A. Macedonski.

BRĂCĂCILĂ

(NUVELA).

Vă cer iertare, iubite cititoare, pentru îndrăzneală ce 'mi iaă de a vă prezinta pe amicul Brăcăcilă, — coborător din neamul faraonilor, în vârstă de 5 ani și în perspectiva lucrător la binale. Vă cer iertare, mai ales că am onoare a vi'l prezinta, așa cum 'l-ați văzut poate adese ori, îmbrăcat în durabilul costum al goliciunei și înarmat cu spiritul cel mai îndrăzneț al nerușinării. Cum vedeți, e gol în toată puterea cuvântului; dar nu vă supărați... e numai de 5 ani. Ați citit, de sigur, pe Musset, în nenumărate rânduri, și fiind-că faptul că ați reluat citirea lui mi idovedește că nu v'ați supărat pe densusul, când v'a înfățișat pe Hasan în acelaș costum, tocmai când ieșea din baie, 'mi vine să cred că mă voi bucura de aceeași indulgență, mai cu seamă că eroul meu nu e vrednic de a scandaliza, afară numai de nu v'ar părea dezgustător.

Ce să fac ênsă? e un puț de țigan, și nu e vina mea dacă părinții lui n'aă avut politeța de-a pune o perdea unui realism prea din cale afară.

Și să nu vă mirați, dacă vă voi spune, că Brăcăcilă se aseamănă întru cât-va cu Hasan din Namouna, în acest moment solemn de recomandare. V'aduceți aminte, că Hasan ieșise tocmai din baie; — ei bine, Brăcăcilă simte aceeași plăcere de a fi ieșit dintr'o băltoacă de noroi, și precum eroul simțualului poet era acoperit de un strat de mirezme orientale, ast fel și micul meu țigănuș este acoperit de un strat de nomol cenușiu, ce sticlește la razele galbene ale soarelui.

E de prisos, a vă mai spune, că originalul copil e mai mulțumit ca ori care alții; că-î, pe când Virgil, Lilică, Georgel, Costică și alții, toți feciori de coconi, aă grja jucăriilor și a bomboanelor, Brăcăcilă n'are altă grijă, de cât a aștepta toiul soarelui, ca să se așeze pe marginea trotuarului de lângă bina, și să se scarpine în cap cu nesățiu sau să se 'și treacă unghiile de-a lungul corpului, simțind ast-fel o nespusă plăcere de a'și potoli furia sângelui, ce circulă cu mâncărime prin întreaga lui ființă.

Dacă e frumușel sau slut, — dacă e sănătos sau prăpădit, asta nu ne-ar interesa cătuși de puțin, de oare-ce bietul om, este prea mic pentru a fi colaboratorul vr'unei fantazii simțuale.

Tot ce pot să adeverez, este că de ar fi cu câți-va ani mai mare, sarcina de cărămidă 'i-ar sta de minune pe spinare și că greutatea ei 'i s'ar părea nimic pe lângă sărăcia și mizeria de care ar fi în stare să se dea seama.

De o cam dată, el nu cugetă la nimic din toate acestea, ci, așezat pe o lespedă de piatră, aruncă, din când în când, câte o boabă de cireasă, — din câte-va ce are în mână stângă, — unui câine, ce șeade alături cu el și 'i linge degetele picioarelor.

E un tablou natural și atât de admirabil, în cât un pictor, copiându'l, ar face un cap de operă, studiând pe de o parte ochii sticloși și mina ce face copilul, iar pe de alta mulțumirea câinelui și nerăbdarea cu care 'și așteaptă boaba de cireasă.

Din parte-mi, am copiat în creier această înfățișare caprițioasă a naturei și v'o spun ca și cum ași vedea-o în timpul de față.

Cu toate acestea, de atunci este un timp cam lung și sper că voi fi îngăduit de a umplea golul de atunci și până acum cu un fapt, ce e atât de original, pe cât este de adevărat.

Pe când țiganul își împărțea cireșele cu dobitocul ce sta la picioarele lui, treceam pe acolo ducându-mă spre casă, ce era în apropiere. Brăcăcilă mă văzu și întinse spre mine mâna în care ținea cireșile. Eă crezui, că vrea să 'mă facă aceiași cinste, pe care o făcea cânelui. Zimbii de naivitatea lui și vrusei să 'mă urmez drumul. De o dată ênsê'mi întinse mâna cea goală, îndreptându-mi și o privire rugătoare. Atunci înțelegi că această gesticulare era în semn de a 'mă cere ceva. Dar, fiind-că trecusem câțiva pași de dên-sul, nu m'am mai întors să 'mă fac datoria de om milostiv. Pe când mergeam, de o dată aud în urma mea rostogolindu-se ceva, ca un ghîem, ce venea dupe mine și mă urmărea din ce în ce mai repede. Mă întorsei și văzuți pe micul țigan, încolăcit ca un șarpe și dându-se tumba la spatele meă.

Putin lipsise să 'mă fac cruce, de nu m'ar fi podidit risul și mila ce 'mă însuflă acea creatură prin goliciunea sa trupească și sufletească.

Băgați mâna în pozunar și 'i detei o monedă de aramă, potrivită cu vîrsta lui.

Ast-fel, mă crezui scăpat de un urmăritor, periculos cu sine ênsuși.

Dar mă înșelam.

Cum ajunsêi în poarta curții, mă pomeniți din noă cu dên-sul, ținându-se dupe mine și căutând a lua o atitudine de mulțumire, vrênd să 'mă arate toată recunoștința și tot devotamentul ce credea el că 'mă datorește.

Imi luasem beleaua, chiar cu bunătatea mea. Cu toate acestea, mă oprii în loc și 'l priviți, ca și cum ași fi voit să cobor în fundul sufletului sêu mic și sêlbatic.

Mă pomeniți atunci cu acea dorință de a observa și studia întocmirea operei natu-rei, ca unul ce obicinuesc să 'mă culeg subiectele din cartea acestei autoare de geniū supra-omenesc.

Și iată-mă, scriitorul în fața subiectului, căruia numai înfloririle 'i lipsea.

Dupe ce 'l întrebați cum 'l chîamă și dupe ce 'i făcuți mai multe alte întrebări, îl poftiți în casă, ca pe un mosafir de care începusem să fiū interesat.

I se păru lui ciudată amabilitatea mea, și cu toate că primi să șează pe un scaun, așa despuiat cum era, mă privea cu un aer neîncrezător.

Adevêrul e, că unul din prietenii meă, care mă aștepta a casă, rêmase uimit, nești-ind cauza acelei vizite bizare; dar eă, dupê ce făcuți o sumedenie de întrebări micului Brăcăcilă, dupê ce 'mă făcuți studiul psihologic și social asupra acestui tip comico-tragic, —'i detei vr'o douê prăjituri ce aveam din întêmplare pe masă și 'l trimiseți să le împartă cu câinele, care, de sigur, îl aștepta pe afară.

Se vede ênsă că observările ce facusem, nu erau îndestulătoare subiectului meă, căci iată ce se mai întêmplă.

A doua zi, când mă întorseți iar acasă, nu 'mă putui ține risul, când văzuți pe același omuleț, șezênd în pragul uși mele și așteptându-mă cu un aer serios, părênd că 'mă spune cu privirea:

— Mă vezi?... Iar am venit!

De astă dată fuseiū mai generos. Ii deteiu câte-va zdrențe, pe care puindu-le sub subțioară, îi făcuū vânt pe ici în colo, având alte treburi de cât aceia de a mă ocupa cu el. Vizitele nu se terminară ênsă numai cu atât. A treia zi îl găsiū iar în pragul ușei. Aveam de gând să 'i taiū cărarușa dar îl vèzuī înțolit, ca un flăcăū botezat și 'mī închipuiū că a venit să 'mī arate hainele pe care mă-sa i le potrivise din zdrențele ce 'i dădusem.

Il admiraī, așa în cât să 'l fac să se bucure de noua lui infățisare, și dupe ce 'i mai deteiu un gologan și ceva de-ale mîncării, 'l conduseī ca pe un vizitator de etichetă.

Când la poartă ce să vezi?... Căinele 'l aștepta cu urechile ciulite și cu botul mirositor prin aer.

Închipuiți-vè, de generozitatea mea abuzăū dou.ē ființe de o dată: una care mă spi-ona pe la poartă, iar alta, care mă aștepta tot-d'a-una în pragul ușei.

Și lucrurile aū mers așa de departe, că într'o sèptemênă sau dou.ē, începusem sè am o distracție cu acei vizitatori, care ar fi sfișit prin a mă supăra, dacă n'ași fi descoperit, că micul țigan venea mai mult de recunoștință de cât de interes; căci de multe ori, când 'i dedeam câte ceva și mă refuza foarte solemn.

Intr'o zi, veniī acasă foarte supărat. Figura arămie a lui Brăcăcila îmi apăruī la ușe, cutezătoare și glumeată.

Supărat cum eram, îl luaī de spate și 'i arătaī drumul pe unde venise.

Trecuse aproape o jumătate de oră de când intrasem în casă, și mi se părea mereu că aud ceva fâșietor și câte un scurt suspin înăbușit.

Mè uitaī pretutindenī prin casă, până ce descoperiī că faptul se petrecea afară.

Deschiseī ușa. Era într'adevăr o scenă dramatică, ce mi se infățisă.

Micul Brăcăcilă ședea pe prag, suspina, vărsa lacrimi și 'și vèra pumnii în ochi, vrënd s'și șteargă lacrimile; iar căinele, care nici o dată nu cutezase sè între pênē aci, de astă dată era lângă tovarășul sèu, se gudura pe lângă el și 'l netezea cu laba, ca și cum ar fi voit sè 'l mângăe.

Dăduī supărarea la o parte și făcuī totul. ca sè 'mī impac prietenul, care plecā apoi, spre a veni iar... și iar, pênē ce într'o zi, nu 'l mai vèzuī venind.

Ce se întèmplase?

Se terminase binăua din apropierea locuinței mele și părinții lui Brăcăcilă, plecând, îl duseserā cine știe pe unde.

Acum cate-va zile, întâlniī pe muma lui, și o întrebaiū de vechiul și bizarul meū prieten.

— A murit, 'mī rèspunde ea, a murit de inimă rea !...

Apoi ștergèndu-și lacrimile, dispăru.

Eū n'am vèrsat nici o lacrimă, dar 'mī am zis, că omul la ori ce vèrstă,— chiar atuncī când instinctul înlocuēște rațiunea, nu moare de nenorocirea în care se află, ci de nenorocirea de a 'și aminti c'a fost altă dată fericit.

Th. M. Stoenescu.

TOT DURERE. . .

Tot durere și tot lacrimi fuse 'n calea vieții mele
 Unde nu știu ce să fac
 De când fug de-o mumă care, uitând cerul ș'al meu nume
 Mă lasă să plâng în lanțuri grele, triste 'n astă lume
 Ce nu'mi place și nu'î plac.

Tot durere și tot lacrimi fuse 'n calea vieții mele
 Unde credem ce nu știm
 Căutând fără 'ncetare adevărul, calea dreaptă,
 Sau puternica făptură ce c'o mână înțeleaptă
 Ne-a făcut să n'o ghicim.

Tot durere și tot lacrimi fi-va 'n calea vieții mele,
 Fi-va pănă la mormânt,
 Fi-va astăzi ca și 'n leagăn, fi-va mâine, tot-d'auna
 Cât lipsit de vre o credință voiți privi prin ca minciuna
 Unei lumi în care sunt.

A Negrishani

PRIMA VARA

Să joacă flomela zburând în crângul verde,
 Și draga cântăreață prin ramure se pierde
 Săltând încetșor,
 Căci astăzi primăvara aduse floricele,
 Aduse frunze 'n arbori, pe câmpuri, viorele,
 Și murmur la izvor.

Să joacă mieluseii prin valea răcoroasă
 Și cântă clobănașul pe iarba mătăsoasă
 Dulci cântece de dor,
 Iar una din copile ce-aleargă rizetoare
 Iși prinde în cosiță, cu floare lângă floare,
 Ghirlanta de amor.

Ea 'l chiamă cu zimbirea'i de grații tinerele
 Să vie să culeagă prin iarba viorele,
 Se'î cânte din caval

Frumoase, triste doine ce dorul s'eu i-alină
 Când zăfirul adie și frunzele suspină
 Pe sinu'i virginal.

Dar numai eu sunt singur și orele senine
 Dați drumul aurorei sub bolțile divine
 S'alunge ori-ce nori
 Lăsând să cadă roua pe văile frumoase,
 Pe fețele iubite cu sinurii voluptoase,
 Pe mine și pe florii.

A. Negrișanu.

CAPRARUL DE LA 48.

Moș Radu pompieru, din satul Tunari, de și era beteg de amândouă picioarele, fiind atinse de gloanțele turcești la 1848 în dealul Spirei, cu toate astea, el nu se da pe toți flăcăii din satul lui. Era născut, bătrânul, din părinți voinici și harnici; din oameni cinstiți și cu frica lui Dumnezeu. Și el care făcuse cunoștință cu vitejia la 48, într-o zi fericită pentru el și pentru țara lui, el nu mai putea uita acea zi. Era un om care se născuse pentru o zi și care trăia apoi numai pentru ca să se gândească la acea zi.

Impușcase mulți Turci, și ar fi impușcat poate și mai mulți, dacă 'yar fi dat răspas gloanțele turcești, ce șuerând prin văzduh, își făcuseră drum prin pulpele sale.

După un timp de aproape trei-zeci de ani, picioarele lui tot nu se îndreptaseră: mergea cam rău, cam schiopătând.

Părul îi albise de tot și fața îi era sbârcită, dar avea o inimă tână și care nici nu visa să mai îmbătrânească. Îi rămăsese în suflet pentru tot-d'auna, toată primăvara tinereței. Era un Român verde. Avea două decorații pe care le purta cu multă fală și mândrie pe pieptarul său de lână.

Acele decorații erau: Medalia comemorativă a luptei de la 48 și Virtutea Militară.

Cu multă dragoste se uita la ele și erau pentru el un izvor de mulțumire nesfârșită.

Moș Radu Pompieru avea un băiat pe care 'l numea atât el, cât și satul întreg: Gheorghe Pompieru. Așa 'i plăcea lui tată-său să 'l numească.

Când veni vremea războiului cu Turcii, Gheorghe care era rezervist, sta lenii și nici nu se gândea că la hotarele țerei ghiulelele vrăjmașilor ard și prăpădesc orașele și câmpurile românești. Moș Radu 'l privea cu bunătate pînă la o vreme, pînă când într-o zi 'i răsări lui, așa ca din senin și 'i zise: Un militar care vine acasă fără nici o cinste, adică fără nici o rană, ăla nu e nici militar, nici viteaz, nici Român!...

Cine a mai rămas în sat, de cât copii, muerile și fiul pompierului?... Neamul nostru nu e neam codaci și fricos. Dă-mi picioarele tale iuți și sănătoase și așa pleca eu înaintea ta la Dunăre,

Gheorghe înțelegea bine unde vrea să lovească bătrânul, dar și dacă ar fi mai viu el să stea la gânduri, tot zadarnic 'i ar fi fost, căci chiar în seară zilei aceea, un ordin din București chema grabnic pe toți rezerviștii.

Gheorghe plecă cel dintâi din județul lui, la locul destinat unde trebuia să se întâlnească cu alți tovarăși. Moș Radu sălta de bucurie : era în inima lui o simțire ce 'l înebunea de entuziasm și părea că sângele îi fierbe prin vine.

Privea la *Virtutea Militară*, ce strălucea pe pieptul său de bătrân ; ar fi voit să fie două *Virtuți Militare* sub acoperișul casei sale. Era ceva rar moș Radu.

A trecut aproape o lună la mijloc și nici o veste nu 'i vinea lui moș Radu de la război ; toată lumea primea vești și cărți de pe la copii lor, numai el nu primea nimic. Nu se temea moșul despre moartea fiului său ; nu, asta nici nu 'i trecea prin minte. El se gândea la alt-ceva, la vre-o pată rușinoasă care să se pue pe cinstea Pompierilor ; la vre-o fugă din partea fiului său. Auzea mai pe toată ziua că cutare a dezertat, cutare s'a inpușcat, cutare s'a îmbolnăvit de frică și la aceste vești se cutremura carnea pe el !...

A trecut încă mult timp la mijloc și el tot nu primea vești de la Gheorghe.

Moșul avea sânge de ténăr în vinele lui, el nu putea s'o ducă așa mult timp.

'Și-a gătit căruța cu cai și iacă'l pe drum către Turnu-Măgurele.

Fie-care soldat purta cu el o moarte, și când pleca înainte, la comanda șefului, el se ducea cu gândul de a trimete moartea ce se ascundea în gura țevii de la pușcă, sau de a primi moartea ce sta ascunsă într'un șant și 'l pândeste !...

Dupe terminarea luptei, se făcu apelul nominal.. ce jale ! la o sută, răspundea zece, la zece răspundea unu, câte o dată nici unul !...

Când se strigă numele: Gheorghe Pompierul, nu răspunde nimeni !... Dar... prin mulțime, se văzu înaintând un bătrân cu barba albă și cu *Virtutea militară* pe piept. Era moș Radu Pompierul.

El se adresează către cei prezenți și le zice :

„Dacă Gheorghe Pompieru a fugit la vrăjmaș sau dacă a murit, un pompier va fi tot-dea-una de față când țara va fi în foc !...

Toți ofițerii și soldații îl priveau înmărmuriți și cu ochii țintă la decorațiile ce 'i străluceau pe piept, și de când priveau ast-fel la el, vEURĂ înaintând către ei un ténăr dorobanț abia târându-se; cu mâinele înfășurate în bande albe și pline de sânge.

Toți îl recunoscără :era Gheorghe pompieru !... Avea : *Virtutea militară* pe piept și seninătatea vitejilor în ochi.

Tatăl său vEURĂndu'l i s'a părut întâiu că e o vedenie, că 'l înșeală ochii, apoi deșteptat din acea visare, se repede către fiul său și'l strânge cu foc la sîn.

Inimile lor băteau și *Virtutea Militară* a bătrânului se lovea de a ténărului și producea un țacănit, o convorbire. Vorbea 48 cu 77, vorbea renașterea cu independența, vorbea trecutul cu viitorul !...

Dupe aceia bătrânul cuprins de o veselie ne înțeleasă, îi venea aci să riză, aci să plângă ! Privea la fiul său și tot i se părea că nu vede bine. Era în sângele lui dorul de vitejie și ar fi murit de rușine dacă fiul său ar fi întors spatele vrăjmașilor.

Și incredințat cu desăvârșire că Gheorghe într'adevăr e un demn pompier, tot ca bătrânul său tată, moș Rădu cu ochii în lacrimi îi zice în gura mare: „Sunt cel mai fericit om: la 48 țara avea trebuință să meargă, să înainteze; am dat picioarele mele țării; țara a ajuns departe; acum a avut trebuință de brațe, și brațe i-am dat... brațele lui Gheorghe Pompierul, băiatul căprarului de la 48....

D. C. Teleor.

THE SPLEEN.

Să renasc nu se mai poate...
Sunt nepăsător la toate
Și în traiul meu pustiu
Singur printre-acea oroare
E dezgustul în picioare, ...
Numai el a rămas viu.

Corpul meu ce să apleacă
Pe când viața mi se seacă
E catartul cel trăznit, ...
Morții rinjitoare 'n prcajmă
Ce 'mî-appear ca ș'o iazmă
Nu'i zic „fugi“ nici „bun sosit.“

Al. A. Macedonski.

LUÎ CAROL SCROB

Prietene, cu tine de câte ori vorbesc
Mă simt cu noii aventuri simțind că 'ntineresc
Să 'nșiră pe la ochii-mi poetice năluce
Din vremea deja dusă sau ce-are a se duce
Și vocea ta uimită ce-alină al meu dor
Imi dă cu noii speranțe credința 'n viitor.

Ostașule, cu tine de câte ori vorbesc
Ved Plevna umilită sub steagul Românesc,
Iar țara apărută de-a urei dușmănie
'Mî-appear printre secolii mai mândră și mai vie
Și visu-mi ce 'nviază imperiul Roman
Intunecă-orizontul de pene de curcan.

Poetule, cu tine de câte ori vorbesc
Aud o armonie de care mă uimesc,
Și cântec, suflet, spadă, prin farmece intime
Unindu-le 'npeună formezi ca o treime...
Salut în tine ast-fel, prieten de trei ori,
Trei oamenii de-o potrivă iubiți și iubitori.

Al. A. Macedonski.

LES CHEVALIERS DU TROTTOIR

A vingt ans.

D'un développement excessif pour son âge, Titus était beau comme le jour : sa tête ressemblait par son modelage à celles des demi-dieux Grecs et ce qui constituait surtout un contraste en lui, c'était son corps qui paraissait fait pour une figure plus carrée, pour des traits plus durs. Les muscles de son cou et de ses membres se transformaient, — lorsqu'ils se tendaient, — en des faisceaux résistants comme la pierre. Large d'épaules et la poitrine développée, il avait les mains petites et, de même, sa chaussure ne dépassaient pas de beaucoup les chaussures féminines.

Ainsi fait et créé pour être aimé, Titus avait mordu de bonne heure au fruit défendu à l'exemple des autres jeunes gens de son âge.

Cependant, à vingt ans, le cœur de Titus était resté pur et son âme était pleine encore d'une sorte de chasteté unie à un respect mystérieux pour la femme, sentiments qui, manquent souvent même aux êtres qui n'ont pas dépassé le seuil de l'enfance.

Ces sentiments ajoutaient aux regards du jeune homme un charme de plus. Les femmes qui le voyaient ne pouvaient plus l'oublier et les jeunes filles rêvaient la nuit qu'il inclinait sur elles sa tête aux courts et noirs cheveux, dont les légères ondulations rappelaient la surface d'une onde frissonnant sous la brise du matin.

Sa vie n'était-elle pas aussi une belle et calme matinée, et son sourire, les blanches perles que l'aurore égrène à son lever ?

Et les femmes et les filles le recontraient dans la rue rêvaient de lui, quoique ne connaissant pas même son nom, afin de pouvoir, au moins, le murmurer et s'enivrer de son harmonie comme elles s'enivraient de la flamme, tantôt brûlante, tantôt pleine d'une indéfinissable douceur qui étincelait sous ses paupières aux cils recourbés.

Car sur le trottoir de Bucarest, il n'avait pas encore été vu, d'adolescent plus beau ni mieux fait.

Lili surtout, la fille de la propriétaire ou Titus avait loué une chambre, se mourait d'amour pour lui, à seize ans irrévolut.

Mais Titus sûr de ne pouvoir l'épouser, — car la mère de l'enfant était la veuve d'un riche négociant, tandis que lui était orphelin et pauvre, — feignait de ne pas apercevoir les regards que lui lançait Lili, chaque fois qu'il passait devant elle pour se rendre à la chancellerie où il avait un emploi.

De sorte que plus Lili regardait, plus Titus baissait les yeux vers la terre.

Et le jeune homme de vingt ans, qui avait mordu de bonne heure au fruit défendu, semblait être la jeune fille, et Lili, le jeune homme de 20 ans.

Non pas que son cœur fut insensible, ni que le désir fut endormi dans sa poitrine, mais, doué d'un caractère loyal, il y puisait la force de vaincre ses sentiments et ses désirs. Et les passions qui, semblables à des cavales sauvages, auraient voulu le conduire au gré de leur caprice, rongeaient en vain le frein d'une volonté inflexible comme ses muscles d'acier,

Aussi dans la nuit de Décembre, que Lili avait choisie pour lui parler autrement que par les yeux, son caractère ne faiblit point et il resta toujours noble, chevaleresque et loyal.

Et il eût été aisé à Titus de profiter de l'amour brûlant de Lili et de sa naïve candeur, lorsqu'elle vint frapper à la porte de sa chambre vers les 2 heures du matin.

„Sauve-moi, Titus, lui dit-elle, quoique-elle lui parlât pour la première fois, car ma mère veut me fiancer demain à un fermier et c'est toi que j'aime !“

Et mouillée par la pluie froide qui tombait à verse dans la cour qu'elle avait du traverser pour arriver jusqu'à Titus, Lili, l'enfant de seize ans, entra dans la chambrette les cheveux dénoués et toute glacée sous la mantille qu'elle avait jetée sur ses épaules nues.

Et ses épaules étaient si rondes et si blanches, et sous la broderie de la chemise, ses seins, comme deux oranges dorées dégageaient une telle ivresse que Titus ferma les yeux, tandis que Lili, se jetant à son cou, posait son cœur sur le sien et se serrait si étroitement contre lui, qu'on eût dit que ces deux corps n'en faisaient qu'un.

Et pendant ce moment, le bonheur brilla sous les cils baissés des yeux de Titus : Une seconde encore et cette enfant au cheveux défaits tombant jusqu'aux genoux, belle comme la vision d'un rêve de jeunesse, allait être à lui.

Une seconde encore, et lui, Titus, l'orphelin pauvre, chevalier du trottoir qu'il ait ou qu'il n'ait pas d'emploi, pouvait profiter de l'exaltation d'une enfant, pour lui ravir son innocence et forcer ensuite ses parents à lui donner et la dot et la fille. Une seconde encore et toute la pauvreté qu'il avait endurée, toutes les humiliations qu'il avait subies, allaient disparaître dans l'ombre de passé et à son tour, bien chauffé, bien nourri, il allait, pouvoir, lui aussi, aborder le chemin de la fortune et des grandeurs, comme tant d'autres qui ne sont quelque chose que grâce à un mariage de se genre. Une seconde encore..... Une seconde.....

Et les lèvres de Titus, mobiles et frémissantes comme deux sangsues, se collèrent rouges et charnues sur celles de Lili. Son corps fut traversé par une secousse électrique ; ses muscles se tendirent sous sa peau brune, comme les cordages d'un navire en marche.

Et Lili, tremblait sous l'étreinte du jeune homme comme la feuille sous la morsure du simoun qui court dans la Sahara.

Une seconde encore..... Une seconde....

Mais tout-à-coup, les bras de Titus se détendirent et ses yeux se couvrirent d'un brouillard épais.

Puis, s'élançant vers la porte «ce serait une infamie!» cria-t-il. et le front nu, il se précipita dehors, par la pluie mêlée de givre que le vent lui battait au visage.

Aujourd'hui Lili est mariée, quant à Titus, il est demeuré ce qu'il était : le beau chevalier du trottoir, aux yeux tantôt humides de volupté, tantôt projetant des flâmes qu'on ne peut oublier.

Et lorsque les femmes et les filles le voient, elles rêvent toutes qu'il se penche sur elles, avec sa tête d'Apollon et son corps de centurion Romain.

Al. A Macedonski.
traduit par St. Le. Métayer.

AŪ ZBURAT....

Aŭ zburat din al meu suflet liniŝtea ŝi veselie,
Nu mai sunt acel zburdalnic ce rideam pe-al vieŝii val
Petrecându-mi tinereŝea ca o zi de carnaval
Fără-a ŝti ce e durerea, plânsul saŭ melancolia.

Aŭ trecut în zbor de vulturî visurile 'ncântătoare
Ce purtaŭ a mea gândire în palatul lor de-azur,
De lumină, de armonie. cu Dumnezeiesc murmur
Locuit de albe zîne cu priviri schinteietoare.

Din seninal de-altă-dată n'a rămas de cât o jale,
Iar pe faŝa-mi ofilită florî cernite de mormânt...
Florile juneŝii mele s'aŭ uscat de-al soartei vânt
ŝi mi-e viaŝa o pustie fără umbră pe-a ei cale.

Ion N. Iancovescu

A L'ARMÉE ROUMAINE

LE CHANT DES SOLDATS DU ROI

Fils des héros de grande taille
Qui sous Etienne et sous Michel
Couraient, ardents, à la bataille
Pour la patrie et pour l'autel
Comme jadis étaient leur pères,
Pleins de leur âme et de leur foi,
Sous les drapeaux groupés en frères
Nous sommes les soldats du Roi!

On nous courbait sous l'esclavage,
Mais notre cœur s'est révolté,
Et Dieu qui bénit le courage,
Nous a donné la liberté!
Nul n'osera nous la reprendre...
Mais s'il venait un jour d'émoi,
Sous tes drapeaux, pour la défendre,
Nous sommes les soldats du Roi!

Au soleil de l'indépendance
 Cher pays, puisses-tu grandir !
 Nous veillons sur ton existence
 Et nous savons vaincre au mourir !
 Va de l'avant, sainte patrie
 Marche sans peur ! Toujours pour toi,
 Sous tes drapeaux, ô Roumanie,
 Nous sommes les soldats du Roi !..

Auguste R. Clavel.

EPIGRAMA

V. proclamă prin gazete moralmente c'am murit
 Dar asupra'î avantajul ce'mi rămâne tot e mare
 Din momentul ce s'afirmă și să știe de ori-care
 Cum-că V. nici o secundă moralmente n'a trăit.

Al. A. Macedonski.

EPIGRAMA

(AD LIBITUM)

Zgomotul pe care'l faceți, ca să'l faceți și urmează :
 Dacă un măgar răgește turma 'ntreagă 'l imitează.

Al. A. Macedonski.

DESEORI

Dese ori în visuri tainici invocat'am prevedința
 La izvorul mângâierii să 'mă-adăp și eu credința,
 Iar izbindu-mi blata frunte zisu-mi-am atunci mereu,
 Că în viață e greșită chiar virtutea, chiar voința,
 E greșită chiar făptura, chiar gândirea, chiar credința,
 Chiar și cerul fără margini.... E greșit chiar Dumnezeu.

A. Negrișanu.

CESTIUNI ECONOMICE

II

Impozitul Fonciar.

Dacă studiam cu atențiune starea țeranului, său mai bine zis, a celor 785,550 contribuabili rurali și urbanii cât numără țara noastră, — și aceasta numai din punctul de vedere al impozitului — ne convingem că nedreptatea este strigătoare și aci ; că nici o regulă științifică nu domnește în așezarea acestei contribuțiuni ; că fie care face cum înțelege ; că fie care egzecute cum poate său cum îi vine la socoteală ; că șefii administrațiunei finanțelor, a acestui mare și important serviciu public, departe d'ași da osteneala să observe sistemul financiar din țările mai bogate și mai înaintate în cultură, ca Francia, Belgia, Elveția etc. d'ași apropria opiniunile celebrităților economice ca Menier, J. B. Say, Molinari, A. Smith, Ricardo, Bastiat, Stuart Mill, Rossi, Quesnay, Le Trosne, etc. din contra s'aū obicinuit a copia câte o lege mot-à-mot, din franțuzesce, fără a 'și da compt că, nu toate legile convin la toate popoarele. că nu toate cauzele ce aū putut da naștere unei legi într'o țară sunt său pot fi aceleași și în țara noastră.

Impozitul fonciar la noi, să așezează de o comisiune de re ensemēt compusă de un controlor financiar ca reprezentant al statului, de un membru din comitetul permanent ca reprezentant al județului, de primar și doi consilierii cu doi său trei notabili ca reprezentanți ai comunei. Ce fac a eștia — cari adesea sunt foarte mărginiți în cunoștința finanțelor, ba unii dintrâșii nu știu nici să iscălească — este bine fă-ut și nu se mai poate desface de nimenea.

Controlorul să adresează primarului cu aceste vorbe :

— Câte fălcii are x , câte y , câte z ?

Primarul avēnd în vedere suma ce i se cere, avēnd frică pe unii, și dragoste pentru alții 'și ia un ifos magistral și respunde :

— D-l x are 50 fălcii, y are 20 și z mai puțin ca toți, are numai 9 fălcii ; pe când adevērul sta alt-fel : x are 40, y are 25 și z are 15 fălcii.

Aceste țifre, fără a se discuta contradictoriu cu contribuabili în joc, fără a se consulta actele de proprietate, de hotărnicie, polițele de asigurare, contractele de inposesiere său de închiriere — dacă este o casă —, fără a se consulta știința, logica și bunul simț, d'a se face chiar o măsură'oare pe teren acolo unde este îndoință că dreptatea și adevērul nu se pot stabili, se înscriu în tabloul de recensēmânt și ast-fel să urmează peste tot. Declarația primarului or a notabilului comunei, precum și precedentul că, x , y și z au fost trecuți în rolul periodului espirat tot cu acele sume de fălcii, formează argumentele ce pun baza impozitului fonciar.

Să luăm un egzemplu.

Răzeșul W. din comuna Craeștii plasa Horincea, județul Covurluiū a fost trecut de comisiunea de recensēmēt la o dare fonciară pentru o cătim de 270 fălcii de pământ cultivabi

și prin urmare imposabil ; pe când în realitate numitul n'avea de cât 250. Din acel pământ, 70 făl i sunt sileștea comunei pe care sunt clădite casele locuitorilor de la cari n'are nici un profit ; iar 30 fălci sunt răpi, dealuri fără iarbă și smârcuri neproductive ; mai rămâne dar loc arabil 150 fălci, din care scăzându se 50 fălci ce a vândut pentru datori, rămâne suma neto de 100 fălci. În zadar bietul om, a reclamat comisiunei spunându-i că are cu 170 fălci mai puțin, căci nimenea nu l'a crezut „n'ai carte n'ai parte îi respundea controlorul. A reclamat la comisiunea de contestațiuni dar nici aci n'a găsit dreptate, a venit la București în două rânduri, a reclamat Ministrului de Financie și de abia i s'au scăzut cele 50 fălci vândute și atâta tot. Trei luni a căutat dreptatea la primar, la sub-prefect, la prefect, la comisiuni și la Ministru, dar dreptatea n'a găsit'o nicăiera ; O mie de lei a cheltuit cu transportul, cu întreținerea pe la oteluri, cu advocați, cu timbre etc. fără a se mai întoarce în punga lui. Ce n'ar fi făcut un om econom și muncitor cu 1000 lei în trei luni de zile, bune de lucru pentru agricultură ?

Acest rău este general ; mulți să plâng că au fost încărcați pe când alții scăzuți pe nedrept ; dar cea ce este mai trist, este că țara întreagă strigă contra comisiunilor de recensământ, și nimenea nu se gândește a pune o dată capăt acestui rău ce merge crescând și agrăvând soarta țăranilor mai cu seamă.

Impozitul trebuie să fie drept mai înainte de toate și pentru ca să fie ast-fel, se cere măsurătoarea egzactă a teritoriului României. Chestiunea impozitului frământă, mai bine de un secol, toate spiritele distinse din streinătate ; toți bărbații din lumea economică s'au ocupat și pronunțat în această privință ; numai la noi nu se găsește nimenea care să împingă ac'astă chestiune pe adevărata cale a științei. De-și să observă din când în când că pășim spre progres, dar aceasta este o părere numai ; totul să mărginește într'un cerc restrâns d'a modifica mereu serviciile și d'a preschimba personalul, iar nu d'a organiza baza pe care rezidă impozitul ; Să ocupă de formă, iar nu de fond. Și oamenii noștri de stat nu caută a se convinge că, *rădăcina când este viciată trunchiul nu va întârzia a cădea la cea întâiu suflare de vânt.*

Vorba impozit a ajuns astă-zî foarte mult întrebuițată, toată lumea la țară și în oraș strigă cu un fel de frică : „impozitul trebuie plătit. Este bine, este necesar chiar să ne dăm compt de cea ce este impozitul, de cea ce însemna în vechime și cea ce a ajuns să fie în zilele noastre.

Să cercetăm mai de aproape această vorbă.

Dacă citim în istoria popoarelor, găsim ca vechia civilizațiune era bazată pe noțiunea de forță iar nu pe noțiunea de muncă, idealul tuturor oamenilor consta în aceia d'a trăi din cheltuețele celor alți oameni. Acest ideal străvestit sub diferite forme, avea de țintă principală și expresivă, cucerirea. Popoarele învinse erau nevoite a plăti necesitățile învingătorilor : iată origina impozitului ce nu este de cât un *tribut*.

În dreptul vechiu, impozitul reprezintă ecploatarea țăranilor și a burgezilor de clase aristocratice ; a popoa elor cucerite prin cuceritori săi în fine ecploatarea poporului de către Rege, — formându-se ast-fel prin forță un fel de antagonism între interesele celor care plateau și între interesele celor care percepeau. Acest caracter și această formă să conservă cu atâta forță până la finele monarhiei franceze, în cât toate definițiunile economis-

tilor erau zadarnice și nu se considera de cât omul; individul lucra ca contribuabil pe de o parte, iar pe de alta Statul cu mecanismul său de funcționarism nu era de cât stăpânul cetățeanului în loc d'a fi însărcinatul de afaceri al națiunii. Statul să adresa imperativ, țeranul trebuia să plătească. Dar acea stare de lucruri nu putea să dureze mult, căci dările înmulțindu-se și devenind și mai grele prin micșorarea producției, popoarele să sculară și sfârșiră prin a nu mai voi să plătească: iată revoluția cea mare a Franței. Antagonismul dintre popor și Rege, face pe *Bossuet* să strige: „Suveranii câștigă poporul, moderând impozitul.“

Voltaire văzând luptele și nemulțumirea generală să ocupă și dânsul de această materie. Iată ce găsim în acest mare poet: „Impozitele sunt necesarii unui Stat, fără cari nu poate să subziste: cel mai bun mijloc d'a le urca este d'a înlezni munca, comerțul, agricultura.“

În *J. J. Rousseau* găsim: „impozitele puse asupra obiectelor de prima necesitate cu un aer de justiție aparentă, sunt în fond cele mai injuste.“

Lucrurile de prima necesitate precum: mâncarea, îmbrăcămintea, și locuința fără care omul nu poate viețui, nu numai că trebuie a nu fi supuse la nici o dare fie către Stat, fie către comună, ori județ; dar încă este o datorie capitală pentru Stat, d'a înlezni prin toate mijloacele ca tot ce este destinat trebuinței generale, să aibă cea mai mare și mai întinsă libertate, ca să se producă cât să poate mai mult, și mai efin. Lucrul în realitate este cel mai greu impozit ce vanitatea oamenilor plătește prin industrie și cum industria la noi este în mâna străinilor, noi românii plătim impozit străinilor, — deci lucrul trebuie lovit prin impozite, iar nu obiectele de prima necesitate.

Dupe ce văzurăm ce zic filosofi despre impozit, acum să arătăm și definițiunile economiștilor, în această privință.

În opul, *De l'ordre social*, al lui *Le Trosne* găsim această definițiune. „impozitul este o porțiune a bogățiilor anuale renăscânde, destinată la cheltuețele publice și luată asupra productului net.“

Mercier de la Riviere zice: „impozitul este o porțiune luată din veniturile anuale ale unei națiuni, în scopul d'a forma venitul particular al suveranului, spre a susține sarcinile suveranității sale.“

Doctrina lui *Montesquieu* și a lui *I. B. Say*, ace'a că, fie-care cap trebuie să plătească pentru a avea dreptul să locuiască în țară, în care viața este subordonată condițiunii d'a plăti taxele către Stat, din care rezultă că impozitul este personal, iar nu real, că omul plătește, iar nu lucrul și în care cetățeanul rămâne sclavul Statului, — această teorie a fost rezumată de d-nu *G. de Molinari* în modul următor: „*Scopul impozitului este d'a atinge pe toți contribuabili, spre a satisface necesitățile lor.*“

Sa ne unim cu această teorie, adică, că toți trebuie să plătească. Aceasta este echitabil, căci pare a stabili o egalitate, toți sunt ca unul și unul ca toți. Toți avem trebuință de sprijinul statului, deci trebuie să-i dăm un echivalent.

Cu toate astea trebuie să mărturisim un lucru: impozitul nu se dă din profit, nu se dă din prisosul ce are cine-va; ci trebuie să-l plătească din ce n'are, să vînză vaca cu vițelul, sau recolta de pe câmp, să-și robească munca pe la capitaliști, să-și vînză

chiar pământul pentru darea către stat, — deci impozitul este o sarcină ce lovește drept în contribuabil și apoi chiar dacă s'ar zice că acest impozit să întrebuițează la ajutorința publică în vreme de foamete, pentru spitale în caz de epidemii, naște întrebarea câți țeranî s'au ajutat cu bani sau cu bucate din visteria țerii, câți s'au păsuît pentru plata birului din cauză de sărăcie, câți țeranî s'au vindecat în spitalele statului? unde e statistica în această privință? Se va răspunde poate cu statistica închisorilor, zicându-se că s'au făcut palate pen'ru zecimi de miî de arestanți și că saũ cheltuit milioane; prin aceasta însă nu vom scăpa de nenorocirile care fac viața imposibilă; *modificați condițiunile de traiu ale țeranului, nu construiți palaturi pentru pușcăriceași, iată principalul.*

Să me'gem mai departe cu definiția impozitului. În broșura „Maximes generales“ Quesnay zice: „impozitul este o parte din venitul detașat de productul net a imobilelor unei țeri agricole.“

Definițiunile lui Adam Smith și Ricardo conțin numai generalități.

După Adam Smith: „impozitul este venitul ce procură necesarul pentru susținerea cheltueleurilor publice și guvernământului.

Ricardo în uvrăgiul său „Principes de l'économie Politique“ zice: „impozitul este pozițiunea productului unui pământ și industria unei țeri ce trebuie a se pune la dispozițiunea guvernului.“

În Rossi găsim liniile următoare: „impozitul se cere esențial venitului social; și și găsește origina în dreptul ce are statul d'a reclama fie căruia să dea partea sa de datorie din distribuția productului net general.“

Din toți economiștii ci-ați, numai Courcelle—Seneuil este mai precis mai clar. Iată ce zice acest savant: „impozitul este o parte din venit general uzat de autoritatea publică pentru întreținerea guvernului și agenților săi și câte o dată pentru alte trebuinți reputeate utile comunității.“

Această din urmă definițiune de și necompletează, lărgește însă chestiunea în loc d'a o restrânge, având avantajul, că face din impozit un lucru real în loc d'a face uă sarcină personală indicând că, sursa impozitului trebuie să fie venitul național

Dar ce este venitul național?

Este totalul veniturilor particulare compus din profite realizate, rente și salarie. — zice Smith; — și să supune impozitului, descompunându-se fie care în părțile sale, mai adăogă acesta. Aci constatăm o contradicere enormă. Spre a ajunge la impozitul general trebuie a cere fie-căruia, care este venitul său particular, trebuie a recurge la o închiziție pentru a cerceta cu exactitate care este venitul și capitalul său, deci, persoana fiind în joc în mod direct, impozitul este personal iar nu real. Și dacă nu plătește, contribuabilul să tacsează de îndărătnic, de rebel, să aduc dorobanți ca egzekuție pe care îi ține pe mâncare, beaură, cari se culcă cu cizmele pline de păcură pe pernele fetelor pregătite pentru măritiș până ce în fine debitorul vinde ce mai are, să îndatorează până în gât, ba și vinde chiar bucățița de pământ ce mai avea, numai ca să scape de datorie către stat și de egzekuție.

Contribuabilul este dar exploatat în profitul statului; toate definițiunile nu-i servesc la nimic pe cât timp financierii noștri să învârtesc într'un cerc defectuos; pe cât timp identitate de întere se nu egzistă între guvern și popor, care singur este suveran.

Poporul suveran, iată o idee rău interpretată și rău aplicată în regimul nostru parlamentar. Poporul suveran este baza *democratismului*; dar așa este la noi?

Când erau clase privilegiate, să dispense de impozit multă lume și statul avea numai grija a face distincțiunea între capul scutit și cel care trebuia să plătească. Ca o indignare la această nedreptate, s'afirmă: „toți trebuie să plătească.“ Dar astăzi când acele privilegii, nu mai pot fi nutrite de nimenea, fiscul n'are de cât să considere bogăția națională în bloc, care trebuie să fie indiviză precum este capitalul unui comerciant, statul nu trebuie a cunoaște pe detentorii averii naționale, puțin importă persoana lui X. averea 'l interesează și trebuie a face să prospere pentru că de aci să alimenteze, de aci poate să subziste.

Din punctul de vedere economic o națiune trebuie să fie considerată ca o ființă unică cu un teritor oare-care, care are utilități naturale dezvoltate prin munca omului și care toate aceste utilități formează un capital național. Toți contribuabilii formând un grup de interese identice, să se considere ca un sindicat garantat de stat—compus din 32 unități câte județe are România. Acele unități la rândul lor reprezintă 167 de plăși care și acestea reprezintă 3129 comune urbane și rurale. Toate aceste județe și plăși și comune sunt grupuri de interese, prin urmare sindicate; prefectul, sub-prefectul și primarul nu sunt de cât sindici; iar guvernul girantul sindicatului național.

Din cele expuse până aci rezultă următoarea definițiune: „impozitul este o parte din cotizația bănească ce să da statului, pentru a face față cheltuielilor generale de exploatarea capitalului național.“ Deci, statul este interesat a face ca capitalul național să prospere căci dacă diminuează și dânsul este în pierdere, n'are cu ce trăi. *Și în orice caz: impozitul trebuie a se plăti în proporție cu câștigul ce trage cine-va din un obiect oare-care, căci numai astfel este drept și în armonie cu interesele tuturor.*

Th. Pojoga Jereghie.

DUREREA MEA

Când plânge al meu suflet
Cu lacrimi năbușite,
Le simt, dar nu 'mî dau seama
De unde sunt pornite.

Durerea când m'apasă
Și-atuncea simt ceva
Dar nu pot ca să-l aflu
Isvorul unde-va!

Galați

De ar fi să știu de unde
Provine a mea durere
M'ași revolta asupra-î
Și-ași zmulge-o cu putere.

Să fie oare tocmai
Aci durerea mea,
De a nu putea să aflu
Din ce provine ea? . .

Elisabetha M. Ionescu.

OTRĂVITOAREA

Un vis mă chinuiește?... Adevărat să fie?...
 Am fost său n'am fost mumă?... Am fost său nu soție?...
 Ce sunt în fața lumii?... Victimă său calău?...
 O Doamne? meritat'am cu drept blestemul tău?...
 Jucatu-s'a cu mine o tristă comedie?...
 Său poate-am fost nebună?... său poate... cine știe!..
 Născutu-m'am în lume cu suflet criminal,
 Cu inima de piatră, cu gândul infernal?

N'am zi și nu am noapte; Durerea mă apasă
 Și glasul conștiinței în pace nu mă lasă!
 Pedepșa omenirii e lucru ne'nsemnat
 Pe lângă glasul care 'l aud neîncetat.
 Un glas fără de viață, un glas din altă lume
 Un glas ce 'n miez de noapte mă strigă 'ncet pe nume,
 Un glas ce mă 'nfioară țipând neconținut:
 „Ah! mamă, mamă dragă, de ce m'ai otrăvit?“

Aș vrea să 'mă pierd auzul dar glasul tot mai tare,
 Mă strigă și mă chiamă, mereu, fără 'ncetare,
 Și tot repetă 'ntr'una, plângend neconținut:
 „Ah! mamă, mamă dragă, de ce m'ai otrăvit?“
 Atunci îmi pierd simțirea și-adorm... Dar... de odată
 Un glas mult mai puternic din lumea ceia l'altă,
 Ca zgomotul de tréznet, mă face să tresar
 Și-ascult, cu ochi 'n lacrimi, blestemul meu amar:

„Soție fără suflet și mumă criminală,
 „Păcatu 'ți fără seamăn, în viață nu s'e spală,
 „Blestemul te urmează dincolo de mormânt,
 „Veți suferi în moarte mai mult ca pe pământ!
 „In ceruri se preface otrava 'n răzbunare,
 „Și Domnul ți-o trimete s'o guști cât e de tare,
 „S'o guști și nu ca miue curată 'n cer să zbori,
 „S'o beî... s'o beî într'una,.., s'o beî și să nu mori!“

Un vis mă chinuiește?... adevărat să fie?...
 Am fost său n'am fost mumă?... Am fost său nu soție?...
 Ce sunt în fața lumii?... Victimă său calău?..
 O! Doamne! meritat'am cu drept blestemul tău?

Jucatu-s-a cu mine o tristă comedie ?
 Saū poate-am fost nebună ?.. saū poate... cine ştie !...
 Născutu-m'am în lume cu suflet criminal,
 Cu inima de piatră, cu gândul infernal ?

Ah ! milă, milă, Doamne ! dezleagă-mă odată,
 De-acest blestem ce zace pe inima 'mă sfărmată ;
 Desleagă-mă şi iartă de ştii că am greşit ;
 Durerea 'mă e prea mare !... Destul am suferit !
 „Blestem !“... Iată răspunsul ce cerul imă trimite,
 Şi tristele suspine din inimă pornite,
 Nu aū nici un răsunset pe lângă Domnul sfânt...
 Ele rămân cu mine... cu mine... pe pământ !

Nu mi-a rămas nimica, nimica 'n astă lume,
 Pierdut-am totul, totul, şi până al meu nume,
 Şi zidurile mute din recea închisoare,
 Mă strigă pe-un alt nume grozav : „Otrăvitoare !“
 În faţa astor triste dureri ce mă apasă,
 Să blestem conştiinţa ce'n pace nu mă lasă ?
 Să blestem omenirea saū chiar pe Dumnezeu ?
 . . . . .
 O ! nu !... căci iar mă strigă, copilul, soţul meu :

„Soţie fără suflet şi mumă criminală,
 „Păcatu'ţi fără seamăn în viaţă nu se spală,
 „Blestemul te urmează dincolo de mormânt,
 „Veī suferi în moarte mai mult ca pe pământ
 „In ceruri se preface otrava 'n răzbunare,
 „Şi Domnuul ți-o trimete s'o guşti cât e de tare,
 „S'o guşti şi nu ca mine curată 'n cer să zbori,
 „S'o beī,... S'o beī într'una... S'o beī şi să nu mori.“

Carol Scrob.

SULTANA

—Nuvelă—

I.

Sultana împlinise şapte-spre-zece ani, când pe la urechile ei începuse să bată un vânt tăinic, ce-ī spunea că pentru dēnsa se pregăteşte o viaţă nouă şi cu totul alta de cât aceia de a culege flori din grădină în zilele de

serbătoare spre-a se impolobi cu ele și spre a merge la horă, unde s'o admire toți flăcăii și toate fetele ca pe-o zină picată din cer. Ea băgase de seamă că, de la o vreme în coace, părinții ei stați și să sfătuiau cu ceasurile, ca și cum ar fi având să pună la cale cine știe ce treabă mare. Mai băgase de seamă, că fetele, flăcăii, moșnegii și toate nevestele nu-i mai ziceau ca altă dată: „Bună vremea Sultano!” ci cu un suris pe buze, care de care se întreceau să-i spue la întâlnire: Noroc bun să'ți dea Dumnezeu!...

Și cum Sultana era fată deșteaptă, nu-i trebui multă vreme să înțeleagă că acel *noroc bun* i se ura pentru măritișul seî, ce se apropia din ceas în ceas, aducându-i un flăcău chipeș și răpitor ca Făt-frumos din bazme.

— Hei, le zicea ea, norocul meu Dumnezeu îl știe!

Și la acele cuvinte, scotea câte-un oftat adânc, ca și cum ar fi vrut să zică: „numai inima mea știe unde 'mî-e norocul!”

Cu toate astea, nimeni n'ar fi știut ce se petrecea în inima Sultanei; căci de multe ori, cei care-o auzeau oftând, li se părea că oftează de rușine, ori de părere de rău că va trebui în curând să părăsească numele de fată mare pentru acela de *nevastă*.

Sultana împlinise 17 ani; dar până la acea vîrstă câte bazme nu auzise ea și câte istorii cu verzi și uscate, povestite una-câte-una de bunică-sa, Sanda, care trăise multă vreme la oraș, pe lângă boierul Enache, mort de când cu *zavera*.

Și în toate acele povești ea auzise de câte-un *Făt-frumos*, ce zbura cu fetele pe calul seî ce mânca nouă albi de jeratic; mai auzise de câte-un tîner de oraș care 'și desfată iubitele pe sofale de mătase; mai înțelesese că la cei îmbrăcați nemțește dragostea e alt-fel ca la cei îmbrăcați cu țari, și, toate astea remăsese tipărite în mintea ei, și toată zioa și toată noaptea visa la câte ceva așa, încă de la 14 ani, iar nu la 17, când părinții ei o credea încă necoaptă pentru măritiș.

Când se ducea la horă și când se prindeau lângă dînsa Gheorghe ori Săftoiu, flăcăii cei mai mîndri din sat,—î se părea că pe lângă horă e cine-va care-o privește și că acel cine-va se uita strîmb la dînsa, vîzînd'o alături cu un sucman de postav gros și ținută de brîu de-o mîna mare și neagră, acoperită pe toate degetele cu inele ca niște belciuge de tinichea.

Ori cum, Gheorghe și Săftoiu jucau *bătuta* cu multă vîociune, și când aceștia 'i vorbeau, Sultana le răspundea scurt și rece, fără să se uite 'n ochii lor.

Era de sigur cine-va prin prejurul horei, de care dînsa se ferea, și fără

îndoială că acela nu purta nici ițari, nici sucman și nici pantofi cu bizețuri de piele roșie, galbenă, verde și albastră.

Era îmbrăcat nemțește, și dacă nu e feciorul arendașului or al proprietarului, atunci nu poate să fie de cât notarul satului.

Și e tocmai el, bată'l pustia, care a băgat fierul în inima Sultanei, cu toate că el nu se gândise nici o dată să placă vr'unei fete din sat, având altă dorință de cât aceea d'a rămâne la țară cu mica slujbă de notar. Orașul, o slujbă mai mare era visul lui, și curând sau mai târziu, trebuia să zică rămas bun câmpurilor ca să dea ochi cu haosul nemăsurat al orașelor.

Ce vreți, fie care țintește mai departe, și dacă Sultana pusese ochii pe Dragomir, era pentru că 'l semuise cu cel din visurile ei; ș'apoi, — scurtă vorbă, — era îmbrăcat nemțește.

Amândoi erau încă ne înghițeați de vântul uscăcios al patimilor, și dacă buzele lor s'ar fi împreunat, ar fi scăpărat schinteii aprinzătoare. Dar, cu cât Sultana se temea să 'și dezvelească inima lui Dragomir, cu atât acesta nici nu visa că ar putea să fie iubit de Sultana.

Trecură zile la mijloc și Sultana nu vrea nici de cum să se mărite. Părinții ei o puneau pe foc în toate zilele, îi descântau de toate alea; dar pace!.. Când a zis una, par' că a fost de când pământu! Nici Gheorghe, nici Săftoiu, nici Porumb, nici Vlădică și nici un flăcău din sat nu putu să izbândească să fie mirele Sultanei.

— La Călugărie! strigă atunci tatăl Sultanei.

— La Călugărie! zise popa, necăjit că-i staū pirostriile ruginite în altar.

— La Călugărie! repetă și Sultana oropsită de toți și îngăduită să 'și plângă nopțile într'un colț al tindei, unde muma ei o priimea de milă, fără știrea lui tată-seu, care o izgonise din ogradă, sub cuvânt că-i face necinste și netraî cu tot satul.

Și când Sultana zisese și ea: „la călugărie,” rostise cuvintele numai cu jumătate glas, căci tot mai nădăjduia ca o întâmplare să dezvelească dragostea ei pentru Dragomir, notarul. Ea n'ar fi mărturisit-o nici odată cu gura ei. Tot satul ar fi luat'o 'n ris.

Dar când nădejdea 'i se taia, când Dragomir plecă la oraș pentru a nu se mai întoarce nici odată la țară, inima Sultanei părea că vrea să iasă din piept, iar lacrimile părea că vor să formeze un riū, pe care să plutească gândurile ei departe, cât se poate mai departe.

În sfârșit Dragomir plecă, și Sultana se hotărî într'o bună dimineață să'l urmărească; iar dacă nici într'un chip nu va putea să se ferească cu el, apoi *călugăria* s'o facă mireasa lui Dumnezeui.

Așa că într'o zi cu soare, nici părinții Sultanei nici locuitorii satului n'o mai văzură venind de nicăieri.

II.

Nu se știe câtă vreme a trecut de la plecarea Sultanei din satul nașterii sale. Se știe însă, că cu vremea, trece și omul ; și ori cât de frumos să fi fost cu câțiva ani mai 'nainte, vine un ceas când nu poți să'l mai recunoști, așa de mult să schimbe și la față și la vorbă.

Dacă te scoli dis de dimineață și'ți îndreptezi pașii spre piața cea mare a Bucureștilor, vezi venind și ducându-se o mulțime de ființe imbrodite, cu coșnița la braț încărcată de târgueli, urmând câte-un bărbat bine îmbrăcat sau câte-o madamă cu pălăria în creștetul capului. Acele ființe imbrodite merg unele cu capul aplecat și umilit ; iar altele rîzînd în dreapta și în stînga ca niște nebune. Și pe unele și pe altele societatea le-a numit *servitoare*. Deosebirea între ele este, că cele dintîi sunt umilite, aducîndu'și aminte că odinioară au fost într'o stare mai bună, pe când cele d'al-doilea sunt vesele, pentru că n'au cunoscut nici odată o viață mai fericită.

Printre cele umilite, ar putea cine-va să deosebească una, care 'și poartă sarcina cu mai multă greutate. Fața ei, de și tîneră încă, dar e brăzdată adînc de crețurile suferinței. Cine a cunoscut pe Sultana cu câțiva ani mai 'nainte, cu greu ar putea-o distinge în acea ființă palidă și încovoiată sub greutatea coșului ei încărcat.

Până și Dragomir ar trece pe lângă dînsa, fără s'o mai cunoască. Și 'i s'a întîmplat poate de multe ori să dea față în față cu ea. Dar, dacă dînsa 'l-a recunoscut și s'a rușinat de starea ei umilită ; el a privit'o ca pe o necunoscută ; căci din înălțimea de comisar al pieței, la care ajunsese, nu 'și mai putea aduce aminte de fata lui moș *Gruia Câmpeanul*.

Ajunsese comisar al pieței din capitală, Dragomir notarul. Ce deosebire între el și Sultana ! De câte ori nu'l văzuse ea la braț cu câte-o femeie gătită și frumoasă ; de câte ori nu-i a venit amețea să cază în mijlocul orașului.

Dar Dragomir urca din ce în ce mai sus ; Sultana cobora din ce în ce mai jos !

Care fusese scopul Sultanei, când a venit la oraș, îl știm și noi și ea ; lui Dragomir însă nici nu-i trecuse prin minte ; căci cu cât Sultana cerca să se apropie de dînsul, cu atît întîlnea câte-o piedică mai mare, mai grozavă.

Trecuse prin multe biata fată.

Unul o înșelase și 'i luase mîngăierea de a mai fi mireasa lui D-zeu ;

altul îi sorbise tot farmecul tinereții; cel din urmă o prăvălise în valurile desfrăului și ale mizeriei, restrîștea în fine își făcuse milă de dînsa, ca să-i dea o bucățică de pâine cu prețul muncii și al umilinței.

Și iat'o! Ea, care refuzase să fie femeia unui om muncitor și cîstit, ajunsă vrednică de plîns, menită să moară în spital.

Cu toate astea, unii oameni își găsesc fericirea tocmai la vîrfurile nenorocirii lor. Este o fărîmătură din bunătatea soartei, ce le vine în ajutor.

Sultana nu fu și ea uitată de bătrîna soartă.

Intr'o zi, pe cînd se ducea în târg, întîlni un creștin cu 2 boi la car, pe care 'l recunoscă dintr'o privire. Era Gheorghe din satul ei, cu care părinții săi stăruiseră mai mult s'o căsătorească.

Cum îl văzu, lacrimile 'i acoperiră fața și nu se putu opri de a nu vorbi cu dînsul.

Vremea îl schimbase mult și pe el. Dupe plecarea Sultanei din sat, se însurase cu altă fată, care apoi muri, lăsându'l văduv.

Ce vorbiră ei, ce se chibzuiră, că 2 zile dupe întîlnirea lor, amîndoi mergeau alături într'un car cu 2 boi către satul, unde părinții Sultanei își luaseră ori-ce nădejde de la dînsa.

Se întîmplă, că de astă dată, popa să'și mai scuture de rugină pirostriile din altar; iar Gheorghe și Sultana uitară trecutul și trăiră mulțumiți, așa precum ar fi putut să fie cu câțiva ani mai 'nainte.

Fetele din sat, cînd vîd pe Sultana prin ogradă și prin arătură, își povestesc una alteia câte-a pățit biata femeie; iar cînd vine vorba de oraș, îi rostesc numele cu scîrbă și n'ar da o colibă din satul lor pentru cel mai frumos palat din București.

Th. M. Stoenscu.

R I S U L L O R .

Și la lume și la cer
Imi spun dorul, — și le cer
Ca din peptul meu să'l ia,
Ensă nimenea nu vrea.

Toți sunt veseli și petrec,
Numai eu în plîns mă 'nec
Și 'n zadar din pieptu-mi cat
Să scot dorul blestemat.

Unii 'mî zic că sînt nebun,
Dacă dorul meu le spun,
Alții iarăși trec rizînd,
Cînd le spuî dorul plîngînd.

Aș fi fost mai fericit
Dacă nu aș fi iubit,
Caci în loc de al meu dor,
Aș fi plîns de risul lor!

Al. Slăniceanu.

TIE

Visul meu de fericire
 Insfirșit se implinește ;
 Soarta vecinic împotrivă
 De-astă dată ne zimbește,
 Și pe calea vieții noastre
 În frumosul viitor
 Nu va fi de-acum-nainte
 Nici o pată, nici un nor !

Nu va fi decât seninul
 Diminețelor de vară ;
 Nu va fi de cât murmurul
 Dulcelui zefir de seară,
 Cu zîmbiri înflăcărare
 Și cu taînice oftări ; . . . .
 Nu va fi de cât un freamăt
 Lung de calde sărutări . . .

Iar când s'o 'ntîmpla să geamă
 Intr'a vieții liniștire,
 Vîntul soartei ne-mpăcate
 Cu sălbatica-i pornire :
 Eu voi fi fără de grije
 Și voi ști ca să 'l opresc,
 Avînd pavază ne-nvinsă
 Al tău zimbet ângeresc !

Sub. Loc. A. H. Zugrăvescu.

1888 Iuliu 3

R.-Vâlcea

LA VIPÈE

C'était dans un des ports de la Mozambique, situé près de l'embouchure du Zambèse. Le navire Américain le „*Salvador*“ avait fait escale pour charger des moutons et, le chargement terminé, une partie de l'équipage s'était répandue dans les cabarets borgnes du port, où les orgies habituelles commencèrent.

L'air était lourd, la chaleur étouffante et des grains noirs qui se montraient à l'horizon annonçaient un orage pour la nuit, aussi le capitaine du „*Salvador*“ décida-t-il qu'on n'appareillerait que le lendemain à l'aube.

Vers les neuf heures du soir, le matelot Hernnan, un jeune et vigoureux Brésilien, moins gris que la bande attablée avec lui dans un cabaret, proposa, comme le vent commençait à souffler avec force, de retourner à bord et suivi de quelques compagnons, il se mit en route pour la rade.

Comme ils étaient à cent pas d'un fourré qui bordait la route, ils entendirent des cris perçants partant de cet endroit; ils se mirent à courir et au bout de quelques instants, ils pénétraient dans le fourré. — Ils virent alors un des leurs, le matelot Anglais Tom Smith, au paroxysme de l'ivresse, qui s'efforçait de violer une jeune négresse d'une quinzaine d'années, très belle, qui poussait des cris stridents et se débattait désespérément sous l'étreinte brutale du satyre aviné. — Au bruit des pas et à la vue de ses camarades, Tom Smith lâcha l'enfant et se releva.

— Tom Smith, lui dit alors Hernnan, très froidement, tu n'es qu'un misérable et un lâche, et tu mériterais d'être fouetté de verges comme un mousse, malgré ta barbe grise qui ne fait que rendre plus hideuse ton ignoble face.

Tom proféra un juron effroyable, ses yeux s'injectèrent et, bégayant, il répondit :

— Par le démon! quand tu auras trois pouces de fer dans le ventre, tu seras moins insolent, mon petit.

Et l'écume aux lèvres, il retira de sa ceinture un long couteau à double tranchant puis fit quelques pas en titubant. — Hernnan, dédaigneux, l'attendit de pied ferme, mais à mi-chemin, l'ivrogne butta et roula lourdement sur le sol.

Les matelots emportèrent Tom, qui s'était mis à ronfler, et, en route, ils décidèrent qu'au matin les deux hommes devraient vider leur querelle les armes en main.

Le lendemain, un peu avant le lever du soleil, Tom, dégrisé, se réveilla; il se rappela l'événement de la nuit et poussant un grognement sourd, il serra les poings avec rage. — Au même moment Hernnan sortit de la soute où il couchait. — Les deux hommes s'armèrent chacun d'un couteau, puis ils descendirent dans un canot et ramèrent vigoureusement vers la terre. — Personne n'avait osé les accompagner, car la mise à la voile avait commencé et le navire allait incessamment partir, mais au moment de quitter le bord,

nn matelot, prenant Hernnan à part, lui avait dit: „Méfie-toi de Tom, il est traître et lâche et pourrait bien t'assassiner par surprise.“

Quand le canot eût accosté, les deux hommes se dirigèrent rapidement vers un bois rapproché, où ils devaient être à l'abri pour s'entre-tuer.

Tom était soucieux, il regardait d'un oeil haineux, la puissante musculature de son adversaire et songeait au moyen de s'en-débarasser par la ruse.—Mais Hernnan, sur ses gardes, ne le perdait pas de vue, ayant soin de ne jamais marcher devant lui.—Ils arrivèrent dans le bois, mais Tom, que la peur gagnait, prétextait toujours de la mauvaise disposition du terrain, pour avancer encore et gagner ainsi du temps. — A la fin, Hernnan s'impatienta

— Je n'irai pas plus loin, dit-il, mets-toi en garde.

Ils étaient dans une petite clairière environée de taillis épais. — Tom sentit une sueur d'augoisse lui mouiller les tempes, il s'éloigna de dix pas d'Hernnan et, tout tremblant, mit la main sur son couteau, mais au même moment, il aperçut à deux pas derrière Hernnan, quelque-chose de long et de noir, comme une branche morte, qui bougeait et s'avavançait lentement dans la direction des talons du jeune Brésilien.—Tom reconnut une de ces vipères noires dont la morsure est presque toujours mortelle; alors une pensée infernale traversa son esprit, il se dit que deux minutes encore et Hernnan était perdu, deux minutes et la vipère le débarassait de cet ennemi redoutable, dont il croyait déjà sentir le couteau dans sa chair.

Il fit ces réflexions dans l'espace d'une seconde et, donnant à sa voix une intonation mielleuse, il dit:

— Ecoute, Hernnan; donne-moi le temps de bourrer ma pipe, car j'ai une faim du diable et ça me soutiendra.

Soit, fit Hernnan, mais dépêche-toi.

Alors, les yeux fixés sur la vipère qui avançait toujours paresseusement, Tom sortit son tabac et, lentement, se mit à bourrer sa pipe, l'axiété dans les yeux.

Hernnan frappait du pied d'impatience; soudain, il sentit une légère pression autour de la cheville et, en même temps, une morsure aigue.—Il regarda et poussa un cri terrible: la vipère, enroulée autour de sa jambe, balançait nonchalamment la tête et sa longue, langue et effilée, sortait et rentrait successivement.

Tom rayonnait. Hernnan essaya, par une secousse désespérée du pied, à se débarasser du reptile; ce fut en vain et la vipère resserra ses anneaux.

Alors Hernan saisit son couteau par la lame et asséna un coup du manche sur la tête du reptile, puis d'un nouveau coup, il l'écrasa contre son genoux.

Tandis que Tom, radieux, suivait à une distance prudente, cette terrible scène, le taillis s'était entrouvert et avait livré passage à un forme noire.

La jeune négresse, car c'était elle, marchait sans faire la moindre bruit; arrivée à quelques pas de Tom, elle ramassa une énorme pierre, un bloc de granit, encastré dans le sable; grâce à un prodigieux effort, elle le leva en l'air avec ses deux bras, puis, faisant un bond sur Tom, elle lui lança le bloc de granit à la tête. Le matelot tomba à la renverse, le crâne broyé laissant échapper sa cervelle, dont les éclaboussures mouchetaient de points blancs la noire peau de la négresse.

Hernnan, après avoir écrasé contre son genoux, la tête de la vipère, avait éprouvé un étourdissement et s'était affaissé par terre. Quand il revint à lui, au bout d'un instant, il aperçut, accroupie sur sa jambe mordue, la négresse qui suçait activement la plaie. Ensuite, elle fit avec quelques plantes qu'elle avait cueillies, une compresse qu'elle appliqua sur la morsure et qu'elle fixa avec un morceau de toile, puis elle lui fit comprendre grâce à quelques mots d'Espagnol qu'elle baragouinait, qu'il n'avait plus rien à craindre et qu'il était sauvé.

En effet Hernnan guérit.

Comme son navire était parti, il se fixa dans le port, travailla et aujourd'hui-il est un des plus riches marchands de bestiaux de l'endroit. La jeune négresse ne l'a plus jamais quitté; il a recueilli sa famille, lui a fait apprendre l'espagnol, et possède deux beaux enfants qu'elle lui a donné.

Bucarest le 19 Août 1883.

Stéphane Le Métayer.

OCHIIL EI

Când priveam pe ceru-albastru
Intre stele am zărit
Două, ce păreañ a plänge
Dorul meñ nemărginit.

Și le-am zis : voi stele mândre
Ce cunoașteți dorul meü,
Spuneți, ei sa më 'nchin oare,
Vouă, saü lui Dumnezeu ?

Stelele 'mî-aŭ zis atuncea :
Să te 'nchinî la ea de vreî,
Căci în ea afla-vei cerul,
Iar pe noi în ochii ei!

1883 Iunie 12.

M. Tonescu

AM CERCAT

Am cercat pe o hărtie
Dorul meu a 'l scri să pot ; :
Dar de-a lui înflăcărare
S'a aprins și-a ars de tot.

Am cercat să'l scriu în urmă
Pe-o bucată de granit,
Dar și pîtra cea mai tare
Intr'o clipă s'a topit.

Sufletu-mî ce 'l poartă încă
De arsură s'a 'nnegrit;
Numai inima ta rece
Nici de cum nu s'a 'ncălzit.

Al. Slăniceanu.

POEZIÎ IN PROZĂ

Dupe Poetul Rus Ivan Turgenyeff.

Lucrătorul și omul cu mâinele albe.

Lucrătorul

Ce tot cauți pe la noi? Ce vreî? Pleacă, nu ești dintre-ai noștri.

Omul cu mâinele albe

Ba da, scumpi frați, sunt unul dintr'ai voștri.

Lucrătorul

Ce tot spuî!.. Uită-te la mâinele mele. Nu vezi ce murdare sînt? Miros a păcură și a gunoî; dar mâinile tale sunt albe, și, a ce miros?

Omul cu mâinele albe

Ia miroase!..

Lucrătorul (mirosind)

Dar ce dracu e asta? Par'că miros a fier...

Omul cu mâinele albe

Intr'adevăr, a fier!.. Şeasî ani întregi aŭ fost ferecate cu lanţuri.

Lucrătorul

Pentru ce?

Omul cu mâinele albe

Pentru că m'am luptat pentru binele vostru ; pentru că am vrut să vă liberez pe voi, s'ermani incuŭti, pentru că m'm resculat impotriva apăsătoritor voştri, pentru că m'am revoltat ! Iată, pentru ce m'aŭ pus in lanţuri

Lucrătorul

Bine ŭi-aŭ făcut ! Cine te-a pus să te revoltezi?..

* * *

Doi ani mai târziu.

Lucrătorul I-iŭ

Măi Petre ! Ţi-aducŭ aminte ce 'ŭi vorbise, acum vr'o doi ani, un tran-dav cu mâinile albe ?

Lucrătorul al II-lea

Da!... Ei ŭi?...

Lucrătorul I-iŭ

Astăzi o să'l spânzure ; s'a ŭi dat porunca.

Lucrătorul al II-lea

Nu cum-va s'a revoltat iar ?

Lucrătorul I-iŭ

Se vede!..

Lucrătorul al II-lea

Hei!.. Cumnate, ŭtii ceva?.. Să mergem să luăm fringhia cu care 'l-aŭ spanzurat. Se zice că aduce noroc.

Lucrătorul I-iŭ

Că bine zici ; să mergem!..

Viena.

Leon Cămpianu.

A. E....

SONNET

Nous avons vu passer ici-bas bien des choses ;
 Bien des êtres aimés sont partis tour à tour.
 Nous avons des saisons vu les métamorphoses
 Quatre fois des jardins venir changer l'atour.

Nous avons vu tomber les lilas et les roses
 Se fanant sur la tige à la fin d'un beau jour ;
 Nous sommes maintenant épuisés et moroses
 En regardant s'enfuir notre dernier amour.

Mais pourquoi faudrait-il le reste de la vie
 Pleurer l'heure joyeuse et pour toujours ravie
 Où nos serments d'aimer montaient dans un soupir ?

Laissons dans le passé les heures douloureuses,
 Crois-moi dans nos amours il en est de nombreuses
 Vers lesquelles chantant, s'en va le souvenir.

Louis Chardon.

D-nul Carol Scrob vèzènd că până și un Domn Rusănescu autor al unor nerozii intitulate *Predilă*, s'a ridicat cu pretențiunii epigramatice spre a răspunde admirabilei Epigrame a D-lui Macedonski, ce a făcut atât zgomot, ubitul nostru poet, Scrob, ne trimite următoarele :

EPIGRAMA

Dacă până și *Predilă*
 Face epigrame 'n silă,
 Rizi, poet nenorocit !
 Urmărește-a ta menire, —
 Lumea cu nepărtinire
 Va vedea cine 'i zmintit.

Carol Scrob.

DIN AUZITE.

Impresiunile spectatorilor eșind de la teatru X... din București.

S'a jucat o tragediă națională.

Un tènèr elegant către un prieten. Ai băgat de seamă, Radule. Ce frumoșică era cea din fața noastră. *Chic* de tot.

Prietenul. Extra! Tranflrii ceî roși 'i ședeau așa de bine!... A propo-unde mergem?

Cel d'ântăi. La cafeneaua cu noua trupă...

Un neguțător frecându-și mâinele, cu mulțumire. Așa! Bine că-mi făcu trebile. Am întilnit pe Costache și ne-am înțeles de minune....

Paltonof, unul din floarea aristocrației române.—*Imbrăcat după cea din urmă modă; altuia:* Dis donc, mon cher, que c'est abrutissant.—Une tragédie en langue roumaine. Est-ce assez cocasse! (ride).

Coriadi (alt specimen de genul acesta.)

Aussi me suis-je beaucoup loué de n'avoir jamais bien su le roumain, Oh! C'est une langue infecte! Dans la famille nous ne parlons que le français, le pur français....

O mahalagioacă bărbatului său. Ce mai *pesă* ai ales, nene! *N'am* priceput nimic. Nu se arată nici soldași, nu sunt nici bătălii, nici glume hazlii, nici *meșinării*, nimic.... Spun afortii aia lucruri neînțelese. Ce are a face cu Fata aerului de la teatrul național... Zine, ingeri,... D'apoî când Achilone se coboară în mare!.. Ha, ha.. Caraghios mai era.. Dar la urmă *apudeosa*.

Aia *pesă*, aia....

Un jurnalist „mondain” scriind pe un carnet. Doamna Y.. era îmbrăcată în o delicioasă rochiă de fay.. În blondul ei păr două roze făceau un contrast admirabil. Doamna X.. avea o rochiă albă ornată cu... (vorbind singur) cu ce să pun că era ornată.. A! (scriind) cu bufuri carî...

Un bêtrîn mormoind. Frumos o fi, frumos. Dar mai mult 'mi place alea ale noastre bătrinești care te făceau să rizi cu hohot...

Un patriot exclamând. Ce minunată tragedie! Ce versuri! Ce stil curat și românesc!..

Un critic cum sînt cei mai mulți. Ia, să vedem, ce să spun... Eri seara s'a jucat la teatru X frumoasa tragediă a talentatului tènèr Z.. Succesul a fost complet. Lume nu era multă, dar aleasă. Diferiții actori 'și au îndeplinit cu îndestulă conștiință rolurile lor, (vorbind)... ce se mai pun?... E destul...

O cucoană batrână. Ai băgat de seamă, dragă Eleno, cum se uita ténérul acela la mine. Tot timpul a avut privirea pironită în spre noi. Mi se pare că mi-a făcut și cu ochiul într'un rënd. Fie că sunt bine îmbrăcată, hai, ce zici?

Elena. Da, da, mai toți bărbații te priveau.

Cucoana bătrână ; cu îngânfare : Așa zău? . . . .

Un autor neînțeleș ;... cu supărare. Ce prostie ! Ce ineptie ! Cum se poate să se reprezinte ast-fel de piese ? Auzi d-ta, nedemnul meu rival să aibă fericirea a 'și vedea lucrarea jucată și eu, eu care muncesc de atâtea ani și care am într'adevăr schinteia geniului, se nu fiu primit cu reușita mea dramă „Omor și Măcel“ ! Numai titlu cât e de atrăgător. Ce proști sunt oamenii de astă-ză. Secolul al 19-a !... Țară românească !..

Un bărbat gelos. Am observat că nevastă-mea se tot uită la afurisitul acela de Jenică, care smomește mintea la toate femeile. Nu-e a bine ! Trebuie s'o supraveghiez...

Femeia acestuia ; în parte. Numai de-ar pleca mâine la moșă, Mihalache ! O ! Jenică !!

O damă învățată, sofului său. Ce impresiune 'ți-a făcut piesa ?

Soțul ei, funcționar ; căscând, Da, nu mi s'a părut urită. . .

Doamna învățată ; cu foc. Ce urită ! Ai zice că vezi o tragediă Shakespeariană. O Shakespeare ! Acel ilustru autor, căruia fruntea 'i va fi în veci încoronată de lauri nemurirei, acel om a izbutit se pună în practică frumosul precept al divului Horațiu. Căci „Miscuit utile dulci“ !.

Soțul căscând din nou : Da. . .

Un însurat încă în luna de miere : femeii sale. Haide mai iute acasă drăguță. Aci e prea multă lume. Acolo...

Ea... ne putem drăgosti în toată pacea. . . .

El. O curiță ! . . .

Ea cu teamă. Nu să poate ! Ne vede cine-va.

El, profitând de un moment când nu se uită nimeni la dênșă, o sărută. Uite așa !

O văduvă către fiica sa. Ei, ce zici dragă ? Așa e că 'ți place d-l. Ni culescu. . . .

Fata, rușinându-se. De, mamă !

Văduva. Cum, D-zeu nu ! așa frumos și învățat (în parte) Of ! Bine că mă scap în sfârșit de dênșă (cătore o femeie bătrână). Și zici că are 10,000 de franci venit ?

Bătrîna cu o voce ascuțită. 10,000 soro, 10,000 de frânculeți venit, glumă e ?

Veduva. Țist! Mai încet. . .

Un actor prost ; la un altul. Așa e că am fost minunat de bine? Mai cu seamă în versul cel de la urmă. . .

Cel-l-alt. Da, admirabil!

Actorul prost declamând :

„Căci este crud destinul și neînduplecat! . . . . .

Un actor bun. Ce frică am avut la început. Mi era ca nu cum-va să ies rău. Am avut noroc, am scăpat!

Directorul teatrului către casier : cu mulțumire. Vrea să zică, tot ai strîns ceva parale?

Cassierul. Da. . .

Iată și autorul. Tînăr. Față simpatică și modestă. E trist, dar trebuie să se arate voios. E înconjurat de mai mulți.

Unul. Și așa nene z. . . iată-te mare autor!

Autorul cu un zîmbet silit. Da. . .

Altul. Bună, bună tragedie. Dar de m'ascultați pe mine put-a să fie admirabilă. Ce folos! N'ai vrut. . .

Altul. Tabloul acela de la urmă nu mi prea place. . .

Altul. Rimele nu prea sunt bogate și variate. . .

Cel d'ânteî. Eu aș suprima tabloul al doilea. . .

Altul. Intriga ar putea fi mai bine condusă. . .

(Se depărtează unul dupe altul).

Autorul trist, gînditor. Să fiă așa plină de greșeli, și eu care credeam.

Un necunoscut apropiîndu-se de dînsul. Curagiū, tinere, bărbăție, nu te descuragia!. Dă-mi mîna să ți-o strîng. Ai într'adevăr un talent neprețuit

Autorul. O! Vă mulțumesc. . .

(Necunoscutul se depărtează).

Cine o fi acest om care mă încuragiază ast-fel? Așa dar tot prețuește ceva aceia ce-am compus! Numai singur el a simțit-o și mi-o spune.

Ce public!

Tragedia e bună, dar . . . publicul e românesc!..

Nestor Urechia.

E L E G I E

(Dupe Goethe).

De acum ce mai pot spera, ? Raiul și Iadul s'au deschis ; câtă emoțiune este în sufletul tău ! Fără îndoială, ai ajuns la porțile Cerului și el te chiamă în brațele lui.

Ast-fel, ai fost priimită în Raiu, ca și cum ai fi fost demnă de o viață frumoasă pentru eternitate. Nici o voință nu 'ți mai rămânea de implinit, nici o speranță, nici o poftă ; acolo era punctul aspirațiunelor tale, în contemplarea acestei singure frumuseți ; și, sorgintea lacrimilor tale fierbinți a încetat de-o dată.

Zioa cât de frumos agita aripile 'i repezi ! S'ar fi zis că trimeea minutele înaintea ei. Sărutare a serei, gaj credincios ! Va fi tot ast-fel și cu soarele de mâine ? Orele, în scurtul lor drum se împreună ca niște surori, și cu toate acestea, nu semănau una cu alta.

Sărutarea, cea din urmă, sfâșia o splendidă rețea de voluptăți întrețesute. Și acum piciorul se grăbește, alunecă, evitând pământul, ca și cum ar fi gonit de un Cherubim zburător. Ochiul descurajat se îndreptează pe o cărare întunecoasă ; se reîntoarce, ușa este închisă.

Și de aci înainte inima începe a se întuneca, ca și cum n'ar fi fost nici odată veselă, ca și cum n'ar fi gustat nici odată orele fericite ; începe a invidia stelele cerului ; și întristarea, căința, grija, o apasă ne încetat într'o atmosferă înăbușitoare.

Dar lumea, nu rămâne oare ? Vârful munților nu este oare mai încoronat de umbre sfinte ? Iarba nu 'și dă sfârșitul ? O țară înverzită, brăzdată de păduri și de livezi, nu mai vede oare fluviurile curgând ? Imensitatea nu se arată oare, aci goală, aci bogată în forme ?

Ce figură zveltă, înconjurată de aburi luminoși, plutește, ușoară și plăcută în azurul cerului, și ca un Serafim, ca și cum ar fi ea, despărțindu-se de grămădirea norilor întunecoși ? Iat'o cum se mișcă în danțul vesel forma cea mai încântătoare.

Cu toate acestea tu nu mai poți, umbră iubită, a lua de cât pentru un moment forma unei fantome de aer ; reintră în inima ta, acolo o vei găsi mai frumoasă ; acolo, ea se emoționează, și devine din ce în ce mai încântătoare.

Ea mă aștepta să mă primească și să mă imbecite d'o fericire din ce în ce mai mare ; apoi, dupe ultima sărutare, alerga înaintem-î și înveselindu-mă, imi depunea pe buze pe cea din urmă a celor mai din urmă ; ast-fel

zburdalnică și strălucitoare trăește imagina ei în inima rămasă cu aceiaș credință.

În aceeași inimă mai tare ca o cetate, ce a rămas pentru dânsa după cum e și pentru sine, așteaptă să se simță renăscând și să devie mai liberă în lanțurile ei.

Tendința de a iubi, necesitatea de a fi iubit, se stinsese, se veștejise, cu toate acestea speranța s'a reîntors. Dacă vre odată amorul a putut inspira un amant, această favoare 'mă a fost acordată numai mie cu atâta bună voință.

Acum ênsă, mă aflu departe! Ce mă voi face în acest moment? Nu știu! Era pentru mine atât de bună și atât de frumoasă. O! Am regretat prea mult! Nu-mai am putere. O înflăcărare nesuferită mă arde și mă neliniștește, și nu am nici o mângâiere, de cât lacrămile ce nu se mai sfirșesc.

Curgeți dar și nu vă opriți o lacrămă! Duceți-vă, nici odată nu veți putea să stingeți focul din inima mea. Furia deja o simț în pieptu-mă, în care viața și moartea se luptă îngrozitor. Aș fi ajuns să 'mă sfirșesc durerea, dar, nu pot, nu voi.

'Mi ar fi cu neputință să mă scap de ea, căci are o mie de imagini, ce 'mă apar una câte una, când triste, când veseli; aci reci și întunecate, aci iubitoare și strălucite. Ce mângâiere pot avea într'acest fluc și reflux, în care totul dispare și reapare.

d'Artanian.

TUTUNUL

Nicotina și efectele ei.

Toți știm că tutunul este o plantă. Dacă am voi ênsă să avem cunoștințe mai amănunțite asupra acestei plante, ar trebui să ne adresăm unui botanist, care să ne facă istoricul ei, să ne-o descrie din punctul de vedere anatomic și chimic, și, în cele din urmă să ne arate acțiunile ei asupra organismului animal. Și, fiind-că pe puțini ne interesează origina acestei plante; căci ce ne pasă dacă vine din America sau din altă lume, să renunțăm la istoricul ei, și să căutăm a dobândi cunoștințele din urmă, ce sunt foarte necesare pentru noi, care am făcut din tutun un articol de prima necesitate.

Un botanist ne-ar spune că tutunul, în limbajul tehnic, se numește *Nicotiana tabacum*. În stare viețuitoare este o plantă *herbacee*, cu foile mari și regulate, ce ar face onoare florărilor noastre. Face parte din familia

solaneelor, familie numeroasă și variată, cu plante foarte trebuincioase, ca : domatele, cartofii etc., dar și cu plante veninoase, ca : *mătrăgună*, *belladona*, *stramoniu* și *juschiamul*.

Foile verzi ale tutunului răspândesc un miros înțepetor și neplăcut.

Se cultivă mai multe specii, printre care putem cita : *nicotiana rustica* sau tutunul ordinar : *nicotiana quadrivalve* : *nicotiana persica*, cultivat în Asia ; și *nicotiana agățătoare* ; această specie din urmă este regele tutunurilor și se numește tutun de Havana.

Tutunul este răspândit mai în toată lumea. Cultivarea lui a devenit așa de generală, că se poate găsi până în Scoția și în Suedia, sub latitudinile foarte friguroase, când se știe să această plantă este originară din țările tropicale.

Principiul cel mai activ ce se află în tutun este nicotina. Cu toate acestea nu trebuie să credem că nu conține și alte principii nu mai puțin active. Și, fără să facem un curs de chimie tabacologică, am putea numi câte-va din substanțele ce se pot observa într'o foaie de tutun.

Acest fum ușor, cenușiu, pe care 'l urmărim cu poftă eșind în spirale din țigările noastre, din ce se compune el ? Mai întâiu din aburii apoi din carbon și din vaporii de nicotină. Dar nu e numai atât. Volf și Eulenberg au constatat că mai conține *acid acetic*, *formic*, *butyric*, *valeric*, *propionic*, *prusic* ; *creozot*, *amoniac*, *hidrogen sulfurat*. Dar încă nu s'a sfârșit. Mai conține următoarele substanțe : *pyridină*, *viridină*, *picolină*, *lutidină*, *colodină*, *coridină* și *rubidină*, ce derivă toate din gudron și ce sunt cunoscute în chimie sub numele de : *baze izomere* ale analinei.

În foaie, s'aun mai descoperit *nicotianina* sau camfor de tutun, o materie amară, apoi, gumă, clorofilă, sau materia ce dă culoarea verde, resturi albuminoide, săruri diferite, etc.

În fine, scrumul țigărei conține : potasă, sodă, magnezie, calce, acid fosforic, acid sulfuric, silicic, etc. substanțe ce fac ca scrumul să fie des întrebuințat pentru spălarea dinților.

Acum, vine întrebarea dacă toate aceste substanțe sunt sau nu vătămătoare organismului nostru.

Da ! Sunt vătămătoare. Și nicotina singură este de ajuns pentru a produce rezultate regretabile.

Dar ce este nicotina ?

„Nicotina, zice Littré, este un alcaloid puternic.... Din experiențele făcute asupra animalelor și din cazurile de otrăvire observate la om, se știe

că nicotina este o otravă din cele mai puternice, și că, chiar în doze mici, omoară imediat; acțiunea sa asupra organismului animal poate fi comparată cu aceea a acidului prusic, de oare-ce o picătură de cel puțin 5 miligrame poate omori în câte-va minute un câine de mărime mijlocie.“

Iată dar că nicotina este o otravă spăimântătoare, din momentul ce se poate compara cu acidul prusic, regele otrăvurilor, ce are același efect ca și tráznetul.

S'ar putea da exemple numeroase despre neobositele cercetări ale oamenilor de știință, care toate au avut acelaș rezultat, de a stabili că nicotina este o substanță cu desăvârșire periculoasă sănătății și chiar vieții în doze mai pronunțate.

Doctorul Vürtz, unul din profesorii cei mai distinși ai facultății de medicină din Paris, în tratatul său de Chimie medicală, zice:

„Nicotina produce convulziuni spazmotice... Alcaloidul tutunului este caustic și este una din otrăvurile cele mai rare. Irită, inflamează, distruge țesăturile pe cari se depune, dacă este în stare curată. Dar această iritațiune nu se poate compara în efectele sale cu acțiunea repede și periculoasă, pe care nicotina o are asupra centrilor nervoși, și mai ales asupra măduvei spinărei, acțiune ce se manifestează prin turburarea funcțiunilor circulatorii și respiratorii, prin convulziuni teribile și în fine prin moarte.

Nicotina topindu-se foarte lezne în apă, absorbirea sa se face foarte repede.“

Foarte bine! se va zice; dar fumul tutunului, conține și el nicotină?

De sigur că conține; negreșit însă că în cantități mai mici, cea-ce face ca vătămarea să nu fie simțită imediat.

Și apoi obiceiul de a fuma cauzează accidente cunoscute. Pe lângă faptul că este o otravă apoi este și un narcotic, un adormitor.

Aceste fiind zise, nu avem oare dreptul a considera tutunul ca un element distrugător al sănătății și prin urmare al existenței noastre? Apoi, materialmente, tutunul constituie un bir enorm pentru sérac și pentru bogat. Toți ne plângem că dările către stat sunt enorme; cu toate astea, singuri ne impunem o altă dare mult mai considerabilă, aceea a tutunului; căci socotind cheltuiala anuală a fie căruși individ pentru această plantă, observând că dacă într'o familie fumează 2 sau 3 membri, găsim că birul tutunului întrece birul către stat.

Cea ce este și mai periculos, e că pasiunea de a fuma s'a întins în-

tr'un mod regretabil la noi, mai ales în clasele de jos. Toți fumează: Bărbați, femei, copii.

Cei dinteiu au ajuns așa de departe cu pasiunea, în cât preferă să nu mănânce 2 zile, de cât să stea un moment fără țigare. Femeile își otrăvesc corpul, își vițiază laptele, și iată nutrimentul generațiunei viitoare. Cât despre copii, ei se deprind din cea mai fragedă copilărie; în licee, gimnazii, până și 'n școalele primare, vezi copii cu țigările în gură, scoțând fumul ca dintr'un coș. Și nimeni nu ia măsuri severe spre a impediacele apucături premature, ce influențează mult asupra inteligenței copiilor, făcându-i să piarză din vigoarea și aptitudinea de a studia. Egzistă o probă puternică despre influența rea a tutunului asupra etăței fragede, — influența ce are asupra organelor vocale: dacă observăm vocea tinerilor care fumează de mică, vedem că nu are acel timbru viril și sunător, ci vibrările organului vocal, par a fi niște sunete surde și înăbușite. Este influența fumului de tutun, ce produce o inflamație lentă a coardelor vocale. Iată pentru ce nu se mai găsesc la noi oratori cu voci flexibile și sunătoare ca în anticitate, iată pentru ce nu avem actori care să ne farmece auzul cu frumusețea vocii lor!

În scurt, tutunul este un inamic al moralului, al fizicului și al pungei noastre. Prin urmare numai o voință de fier ne poate determina să renunțăm la obiceiul de a fuma, — și, voința de fier nu trebuie să ne lipsească, când inamicul este atât de înverșunat.

(Funcționarul Public).

UN MILION PE ZI

— Fantezie —

Era o iarnă sălbatecă. Vântul vuvuia cu putere și clătina coperișul casei în care locuiam. Fulgii de zapadă, ce pica în neregulă și în virtejuri fantastice străbătând prin spărturile geamurilor ce abia se mai ținea. pătrundeau în odaie și forma pe lângă ferestre straturi groase de omăt. 'Mă-era frig. Așezat în fața sobei, în care ardea pe sfârșite un foc întreținut de câte-va bețe, mă gândeam la starea mea mizerabilă și 'mi treceau prin minte nenumărate cugetări, nenumărate visuri, care de care mă ciudate.

Iluziunile mele clădeau punți peste mări și oceane, înălțau trepte până la înălțimea cerurilor, săpa pământul până în adâncul în care țierb metalele, răscoleau munții, strebăteau câmpiile, urmărind un ce, pe care 'l simțeau,

dar nu puteau să 'l atingă. Ca mulți visători, căutam pătura filosofală. Și aveam dreptate: focul era aproape să se stingă și soba ar fi devenit mai rece ca un sloi de gheață; patul de odihnă mă aștepta într'un colț al odăii; dar salteaua a de paie, singura ce 'l acoperea, 'm'ar fi zdrobit oasele și noaptea întreagă ași fi trecut'o fără somn. Mă gândeam să aștept dimineața, umblând prin odaie, ca să nu simț frigul; dar dimineața mă îngrozea și mai mult. Lumina ei m'ar fi tirit afară din locașul meu, și acolo... lume, luc, bogăție;... iar eu, un biet sêrac acoperit cu câte-va zdrențe. Ziua ca și noaptea aveau pentru mine același destin. Dar, dacă cea din urmă mă privea numai cu ochiul posomorit al naturei și al mizeriei, cea dintâi ar fi îndreptat asupra mea milioane de ochi sclipitori, mândri, ironici, unii rîzînd de înfățișarea mea săracă, alții plîngînd de starea mea umilită. Noaptea 'm'î părea mai bună de cât ziua: cel puțin, nu 'm'era atât de foame, mai ales, când sub vâlul întunericului puteam să adun de prin prejur câte-va surcele, ca să 'm'î aprinz focul și să staü gînditor înaintea lui.

Ce soartă!... Să 'ți treci viața pe gînduri și să prevezi cum bătrînețea 'ți va bate la ușa, să 'ți prevestească sosirea apropiată a morței.

A! nu!... Nu voiam să mor!... Nu trăisem încă fericit, spre-a putea cu mulțumire să mor nenorocit!... Nu!... Tinerețea mea era în primul an al vîrstei mele, soarta ar fi fost neomenoasă, lovindu-mă.

Dacă 'naintea mea ar fi curs izvoare de aur, ași fi strigat: sînt pentru mine, aü ascultat glasul neobosit al dorinței mele. — Aur!... În acel moment îl vedeam cum ardea, topindu-se în flacăra din sobă; mă năpusteam spre el; dar răscolind, găseam cenușa caldă și fără valoare precum erau simțirile mele calde și fără rêsunet. — Aur! Il zăreau ochii mei la fie ce sclipire fantastică a focului său a zidurilor, îl respiraü plămîni mei la fie ce sorbire de aer rece și pătrunzător, îl pipăiau degetele mele la fie-ce atingere; dar nimic! Nicaire nu 'l puteam afla. Și când privirile 'mi se linișteaü din ardoarea ce puneä un vîl asupra lor, regăseam mizeria împrejur, dezgustul pe buze, disperarea în suflet. Și disperarea zbuciuma teribil pîeptul meu slăbit de suspine și degerat de frig.

Focul din sobă își dădea sfîrșitul, iar zăpada și vîntul băteaü din ce în ce mai tare prin geamurile mele, ca și cum natura întreagă s'ar fi revoltat asupra-mi, persecutându-mă ca pe-un ocnaș, condamnat la moarte.

Membrele 'm'î înghețaseră, corpul meu căzuse în nesimțire; numai mințea, numai ea se lupta între rebdare și suferință, între viață și moarte.

Paginî neșterse de istorie se rêsfoiau în creierul meu, fapte mărețe cer-

cau să mă îmbărbăteze, fantazme cu fețele de-aramă 'mî-apăreau neclintite, – și Satan, rînjea în pragul ușei, ținînd pactul legendar în mîna stîngă și condeiu blestemat în cea dreaptă.

O Goethe!.. Dacă-ași fi putut să deviu un nou *Faust* și să creez din umbra mea un nou *satan*, o Goethe!... visul meu s'ar fi împlinit și n'ași fi avut nevoie să te recitesc zile și nopți întregi. Nu mă mai gîndeam la nimic!—Geniul rîului imi apărea în fie ce obiect, până și în mâinele mele, pe care le vedeam galbene și uscate, ca ale unui schielet.

Satan, se deștepta în sufletul meu ;

Satan, rosteau buzele mele tremurătoare ;

Satan!... strigă în fine disperarea mea.

Și iată 'l!...

Frumos, precum nu 'l-ași fi crezut nici odată.

Slab, negru, cu oasele feței îndoite și cu ochii de flacări, dar încântător și plin de farmec.

Și ce?... Un pact cu satan?...

Profanare! Blestem!..

O nu!... Nu 'l-am cunoscut de la prima vedere. Ar fi fost să 'mî ia sufletul prea de timpuriu.

Nu 'l-am recunoscut, de cât în momentul când îl cunoscusem prea mult. N'am știut că este el, de cât atunci când am auzit ultimul seü cuvînt.

Iată cum :

Repetasem de multe ori numele seü ; îl chîemasem din toate puterile, dar imi apăru numai dupe ce perdusem speranța.

În acel moment capul mi se aplecase spre piept și mă întrebam cu durere : „Așa dar, nu mai am nici o speranță?....

— Numai una ! imi răspuse o voce de la spatele meu.

M'am întors.

Un om, îmbrăcat în negru, mă privea zîmbind și aștepta un cuvînt, unul singur.

— Cine ești ? Ce cauți ? il întrebaiu atunci, cu sânge rece, ca unul ce mă așteptam la orî-ce.

— Cine sînt, vei afla mai tîrziu. Ce caut, gîndește-te și vei afla.

— La ce să mă gîndesc ?

— La fericirea ta ?

— Și tu?...

— Îți voi da tot ce vei cere !

— Un cutremur coprinse ființa mea întreagă. Mă 'ngrozii de astă-dată. Dar nu mai aveam timp de gândit.

— Spune-mi, ce ceri de la mine? mă întrebă omul în haine negre.

— Aur!... mult aur!... îi răspunsei cu ochii setoși de bogăție.

— Il vei avea! In fie care dimineață vei afla sub perna ta o pungă cu aur. Spune-mi însă cât poți să cheltuești într'o singură zi?...

— Un milion?

— Crezi?...

— Două, dacă vrei!

— Nu!... Unul e deja prea mult!...

— Fie!... zisei cu hotărîre. Dar tu, ce poți avea de la mine?

— Nimic, îmi răspunse omul în negru... Condițiunile mele sunt ușoare: în ziua în care nu vei putea să cheltuești un milion, vei fi silit să mă urmezi!

— Unde?

— Veți afla atunci!..

— Bine! Primesc!...

Intr'un moment, odaia se umplu de lumină; zidurile începură să cază bucată cu bucată... și 'mprejurul meu...

O! Satan!... Cât sînt de splendide palaturile tale!...

Ca într'o feerie mă văzui travestit într'un costum elegant, iar pașii mei călcau a lene pe covoarele unor saloane bogate și populate cu femeile cele mai frumoase, care stau în grupuri ici și colo, ascultând vorbele de spirit ale vr'unui bărbat curtenitor. Toți și toate păreau că mă cunosc. Mă salutaă ca pe stăpânul casei, și eu le răspundeam cu o amabilitate silită, părîndu-mi-se la început că e o derîdere a geniului, care mă aruncase nepoftit în mijlocul acelor oameni. Cu toate acestea, veni un moment, când mă convinsei că nu e o închipuire a ochilor mei, dar, că tot ce se petrecea era dulce realitate... Atunci începu și eu să riz, să vorbesc, să petrec, mai ales cu femeile, și lucru ciudat, toate păreau că aleargă numai dupe mine. Eram convins: devenisem sclavul lui Satan; dar ce 'mi păsa! La ce 'mî-ar fi folosit o viață de mizerie, când un ceas de fericire prețuește de-o mie de ori mai mult.

De sigur, eu, milionarul, dădusem un bal prietenilor mei, în saloanele mele, în onoarea lui Satan, care în acel moment, negreșit că rinjia ascuns sub crețurile unei perdele, făcînd socoteala zilelelor ce mai aveam de trăit și a milioanele ce trebuia să 'mî dea în fie care dimineață.

Pe la miezul nopții, invitații mei începură să plece perechi — perechi, până când în cele din urmă rămăsei singur cu o femeie frumoasă ca un ânger. Ea veni lângă mine, 'mî spuse câte-va cuvinte pe care nu le-ași fi înțeles, dacă nu ași fi știut că este opera marelui satan... Acea ființă dragălașe 'mî vorbea de iubire și vocea ei resună atât de dulce în inima mea, că perdui tot dezgutul ce 'mî inspirase la început periculoasa mea transformare,

Mă așezai cu dînsa pe o canapea de damasc vișiniu, iar în câte-va momente, inimile noastre păreau că se cunosc de o vreme îndelungată. Cătă fericire, cât farmec se scurgea în sufletul meu încetul cu încetul. Satan chiar, s'ar fi căit de gelozie, că 'mî-a procurat o pereche atât de fermecătoare.

Cum am petrecut până la zio, nu vî voiî spune. Dimineața ênsă, milionul mî aștepta sub căpătâiul meu.

Toată ziua n'avusei altă grijă de cât să chîeltuesc milionul în stînga și în dreapta, avênd grijă de-a nu 'mî rămăne nimic dintrênsul până la miezul nopții. Ast-fel am petrecut mai multe zile, fără să simt greutatea condițiunei lui Satan ; căci tot ce se găsea în lume mai frumos, mai scump nu lipsea din patul meu.

Servitorî, aveam cu sutele ; grajdurile erau pline cu cai de toate rasele, grădina înțesată de pasêrile cele mai scumpe, saloanele mobilate cu un luc ne-mai auzit, persoanele cele mai ilustre veniau în toate serile la balurile mele ; iar dacă treceaî pe tot lungul străzei și întrebaî de proprietarul cutărei sau cutărei case, pretudindenî țî se rîspundea cu numele meu. Cum-parasem jumătate orașul, aveam teatrul meu, cirul cel mai renumit din Europa, opera cu artiștii cei mai mari, într'un cuvênt, n'a egzistat în analele bogașilor, unul mai mare ca mine. Cel din urmă din servitorî mei pu tea să facă împrumut regelui său să-i clădească un stat în stat. Femeile mî iubiau de la cea mai frumoasă până la cea mai spirituală. Dar, în această privință, eram om de ispravă, nu iubeam de cât pe una, pe aceia pe care Satan 'mî o dedese de soție, în noaptea transformărei mele. Negreșit, blestematul, 'mî era și naș pe lângă cele l'alte toate. Așa că, de câte orî venea să mî vază când eram singur, nu-î ziceam de cât : nașule !...

Ast-fel, în mai mult de-o lună, devenisem unicul în toată lumea. Nu știam pe ce să mai cheltuesc milioanele ce 'mî veneau cu atăta inlesnire. Veni un timp, când ași fi dat un milion pe-o țigare.

Nu 'mî aduc bine aminte, cu câte milioane Satan mî inscrisese la catastiful sêu ; știu numai că într'o dimineață, toți servitorî se infățîșară ina-

inte-mi, rugându-mă să-î ert, dar că sînt nevoiți să mă părăsească, de oare ce s'au îmbogățit în destul ca să fie și ei stăpani. Toate rugăciunile mele, toate supărările mele au rămas în zadar. Nu voiaș să mai rămăie și pace!.. Ba încă 'mi spuneau, că dacă 'mi pare rău că s'au îmbogățit după urma mea, sînt gata să 'mi dea cîte jumătate din averea fie căruia, numai să-î las să se ducă.

Bieții oameni! Ei nu știaș că le-aș fi dat de zece ori pe-atât, numai să nu mă părăsească; căci drept să spun, hoți ca ei nu mai puteam găsi în toată lumea. Îi alesesem unul și unul, toți pușcăriăș isteți care să mă fure cît se va putea mai mult.

Le spusei că le înzecesc lefurile, dar în zadar!.. Par'că vorbiseră cu Satan. În fine le dădui drumul și luaș alții în locul lor. Ce nenorocire pentru mine!.. Era un ce fatal, ca toți să fie cinstiți. Zvirleam aur prin toate părțile și ei în loc să 'l ia, mi-'l aduceau înapoi. Începusem să nu mai am pe ce cheltui. Frica începu să mă turbure, și toate risipele ce făceam nu mă ajutaș la nimic.

Intr'o zi, mă hotărăi să cumpăr toate casele după marginea Dîmboviței, și pentru acest scop ceruiș nașului Satan, să 'mi dea leafa pe-o lună înainte. Afacerea se și făcu. Devenisem proprietarul unui lanț de șandramale, pe care le plătisem cu 30 de milioane.

Dar ce 'mi păsa!. Aveam o lună asigurată din viață. Cât pentru cele ce urmaș, mai era timp de gîndit.

Cu toate aceste, cînd nenorocirea e să fie, poți să întrebuițezi toate mijloacele, reușești s'o întarzi, dar nici o dată s'o înlături.

Se întamplă, că Onorabilei Primării să-î vie în gînd să canalizeze Dîmbovița, pentru care scop se votă proiectul de ecspropriere a tuturilor caselor dupe malurile ei; așa că într'o zi mă pomenii cu cîte-va milioane, pe care, în disperarea mea, nu mai știam pe ce să le dau.

Seara se apropia, și milioanele ședeau par'că țintuite de mine. Vedeam mîezul nopței apropiîndu-se, vedeam pe Satan rinjitor înaintea mea, și nu știam ce să fac!.. Eram disperat.

Cum se înoptă, pusei milioanele, ce erau în hîrtie de bancă, într'un portofoliu, și le aruncaș pe fereastră, crezînd că Satan nu va bănui.

Intr'adevăr, pînă la 11 ore nu mi se întamplă nimic. Începusem să mă liniștesc. Ședeam pe un scaun lângă masă și fumam dintr'o țigare, pe care în ajun o cumpărasem cu cîte-va mii de franci. De-o dată ușa se deschise și un sergent de stradă intră cu un pachet în mână, pe care 'l depuse pe masă lângă mine.

Cum îl văzui, încremeniî...

D'abia putui să înțeleg ce 'mî spunea aducătorul aceluî pachet; de sigur  nsă că el văzuse pe cine-va arunc ndu' l pe fereastră,  i găsindu' l, mi ' l aducea, ca fiind de bună credin .

În disperarea mea, n'am  tiut să-i mai respunz nimic.

C nd m'am de teptat din agonia în care mă aflasem, sergentul dispăruse.

M  sculaî, voind să mă duc în apartamentul iubitei mele, unde, de sigur, m  aștepta, — dormind.

Dar la u , m  int lnii fa    fa  cu Satan.

— Iată contractul nostru ecpirat, im  zise el c'un hohot batjororitor.

Tr znetul ar fi fost mai puțin îngrozitor dec t vocea hidoasă a demonului.

— A!.. urmă el, am crezut că cel pu in prin tine să 'mă pot u ura păcatul ce mă apasă de at tea veacuri!.. Am crezut că d ndu- i milioane, vei avea grijă de mumele văduvă, de copiii orfan , am socotit că ' i vei aduce aminte de starca în care te aflaî,  i, că vei ajuta pe semenii tăi de atunci!... Dar nu!... Ai căutat să îndepline ti numai poftele tale  i nu te-ai g ndit nici o dată la *caritate*, pentru care ai fi putut cheltui ori-c te milioane! Fie!.. E ti mai rău ca fiî Infernului! E ti vrednic de mine!

Unghiile demonului se infipser  cu putere în bra ul me ; sim ii o zguditur  puternică,  i atunci. . . . .

M'am de teptat!—

Th. M. Stoienescu.

INCUNOȘTIINȚĂRI.

S'a pus sub presă  i va apare în cur nd un album intitulat: *București-Ischia*, publicat prin ini iativa d-lor Macedonski, Stoienescu  i Aug. R. Clavel; El se va vinde cu pre ul de un le , în ajutorul victimelor de la Ischia. Acest album se va depune de v nzare la toate librăriile  i tutungeriile din capitală. Persoanele de prin jude e care vor voi să aibă albumul se pot adresa la Administra iunea Literatorului, trimet nd costul în timbre postale, de unde li se va expedia cu portul plătit. Sper mc  toată  ara se va grăbi a' i da obolul în acest scop filantropic, av nd încă odată ocaziunea a proba că sim imintele de iubire ce ne leagă cu sora noastră Italia sînt sfinte  i nestrămutate.

A apărut în capitală un nou ziar, intitulat: *Funcționarul Public*, ce și propune a sprijini cauza funcționarilor, în orice ocaziune, pe lângă faptul că se va ocupa de chestiuni importante pentru țara noastră, conținând materii de Administrație, Economie, Industrie, Agricultură, Comerț, Literatură populară și Medicină populară. Redacțiunea și Administrațiunea acestui ziar săptămânal, se află în strada Academiei No. 37. — Costul abonamentului pentru toată țara este de: 10 lei pe an și 6 lei pe jumătate de an.

Îi urăm izbândă și lungă durată

*

A apărut în Craiova un frumos romanț intitulat: *Călărețul fără cap*, tradus și adnotat de D-nul Dr. G. M. Mileticiu, după cunoscutul romancier englez, Căpitan Mayne Reid. Acest romanț, pe lângă interesul ce poate procura cititorilor, este apoi tradus cu multă îngrijire de D-l Mileticiu și'l recomandăm cu deosebire abonaților noștri. Prețul este de 3 lei, și se poate procura chiar de la autor, în Craiova.

*

Bustul poetului Bolintineanu, ce se va face din inițiativa comitetului general al Societății Literatorul, s'a și pus în lucrare de talentatul nostru Artist-Sculptor D-l Georgescu.

*

Comitetul societății noastre aduce cele mai vii mulțumiri Prințesei A-lina Stirbey care a avut înalta buna-voință a se înscri în numărul abonaților și acționarilor noștri. Prințesa Styrbey, este fiica nemuritorului Domn, și devenind ast-fel membra onorifică a Societății noastre literare, dovedește că iubirea dezvoltării literaturii Române, a trăit de-a pururea în nobilul său suflet.

De-asemeni mulțumește și d-lui Clarici, directorul Fabricii Tutunurilor din Capitală, care face onoare țerei noastre, încurajând cu multă bună-voință tot ce se atinge de propășirea românizmului. D-nea sa încă este unul din puternicii sprijinitori ai Literatorului.

DESMINȚIRE

Unele ziare s'au făcut ecoul unei calomnii afirmând că Societatea „Literatorul” se disolvă.

Desmințim o asemenea insinuare, nedemnă: Societatea noastră n'a fost nici-o dată mai prosperă; Ea numără peste o mie opt sute membrii, dintre cari numai două s'au retras iar trei au fost excluși. În schimb, mai mulți alții s'au grăbit a se înscrie în rândul membrilor noștri.

FARMACOLOGIE

INTREBUINTAREA ULEIULUI DE FICAT DE MORUN.

În momentul de a prescri acest ulei, medicul se întreabă: ce ulei se recomandă? Uleiul de culoarea palului, sau pe cel de culoarea albă, cenușie sau neagră? Fiindcă toate au fost laudate, de aci îndoială.

Pe de o parte uleiurile închise sunt mai eficiente și sunt laudate tot atât de bine ca și celelalte specii; dar mirosul lor de pește putrezit, gustul acru și nesuferit, greutatea ce simt bolnavii în digestiune, toate acestea fac ca să fie respinsă întrebuințarea lor. Pe de altă parte, dacă uleiurile deschise nu au aceste defecte, apoi aceasta o datorează decolorațiunii obținută prin procedări chimice, care le ia o mare parte din proprietățile lor medicinale... Și nu mai pentru ca să ne scăpăm de această nesiguranță, am întreprins această mică cercetare.

Mai întâi de toate, trebuie să se știe că uleiul de ficat de morun joacă în terapeutică nu numai rolul de *medicament*, dar mai cu seamă acela de *aliment*.

Deci, ca *medicament*, trebuie să conțină o cantitate mare de iodure de potasiu, de brom, de fosfor etc. și ca *aliment*, trebuie să fie curat și proaspăt, calități fără care nu este nutritiv.

Acestea o dată admise, nu pare ciudat când auzi pe părtinitorii uleiului Cenușiu zicând că acest ulei, obținut prin lăsarea ficatului ca să se purifice numai în aerul simplu, este cel mai bun din or ce privește, afară numai de una, substanța grasă, care e cea mai importantă din cele care o compun? Pentru că nu ne închipuim, cum să îi treacă cui-va prin gând să pretinză că acest ulei, cu conținutul lui de materii organice mai mult sau mai puțin în descompunere, ar fi mai bun de cât uleiul *vièrge-paille* scos din ficat destul de proaspăt și, prin urmare, bun pentru a fi luat și ca *aliment*. Chiar din punctul de vedere igienic, aceasta ar fi o paradocsă imposibilă de susținut; dacă s'au făcut încercări pentru aceasta, apoi nu trebuie să vedem într'ensele de cât o probă de atracțiunea ce exercită unor oare-care spirite minunăția în medicină.

Deci, or cine trebuie să se feriască de uleiurile închise, bune numai pentru curelărie, *industria marochinurilor*, cum se întrebuințau mai înainte de a se introduce uleiul de ficat de morun în medicină. Tot ast fel e și cu *extractele* de ulei de ficat de morun și alte preparațiuni neraționale, bazate pe ignoranța absolută a caracterului esențial al uleiului de morun, care este un *aliment* gras istogenic prin excelență, după cum a scris profesorul Gubler, și ale cărui *elemente nu pot fi concentrate*. Și tocmai pentru bogăția în substanță grasă, uleiul de Terra-Nuova e preferat celui de Norvegia, cel din urmă e mai fluid, dar e mult mai sărac și de aceea nu nutrește ca cel dintâi.

Rămân uleiurile albe, sau mai mult or mai puțin limpezi, de care tot e bine să se feriască or cine, căci sunt uleiuri care la început au fost cenușii, dar care fură des colorate pentru ca să semene cu uleiul *vièrge-paille* de calitate bună. Câte odată și acestea se pot deosebi dupe miros și gust. căci schimbându-și culoarea

nu și schimbă mirosul și gustul, numai să fie amestecate cu uleiuri de balenă, care nu au nici un gust; dar care n'au nici acțiune. Aceste varietăți, dintre care unele sunt fabricate din ficat de alt-fel de pești, au numai numele că sunt de morun, și ast-fel nu pot să dea rezultatele propuse când s'au ordonat, în detrimentul bolnavului și chiar al doctorului, căci se va zice că n'a dat tratamentul curativ trebuincios.

Cea mai bună garanție contra uleiurilor inferioare și fără efect, este a lua numai din acele provenite dintr'o casă specială și a cărei firmă este cunoscută.

Uleiul de care ne e vorba a fost introdus în Franța, pentru a zice ast-fel, de un farmacist din Paris, d. Hogg. sunt acum vre-o 35 de ani. Chomel, Orfila, Trousseau, au fost propagatorii lui cei mai devotați pe vremea aceea, pentru că d. Hogg a putut să 'l facă a fi de o curățenie foarte mare. Convins că putea să 'l scoată din ficat de pești proaspeți, fondă în 1849 la Saint-Jann de-Terre-Neuve. un stabiliment în care se estrage uleiul atât de cunoscut de atunci în coace sub numele lui.

Am văzut numeroasele atestate cu care ne-a onorat d-l Hogg. Ne e de ajuns să reproducem numai câte-va linii din scrisoarea d-lui Lessueur, șeful lucrărilor himice de la Facultate: „Uleiul fabricat de d-ta nu are nici unul din inconveniente uleiurilor cenușii, în raport cu gustul și mirosul lui. Conține o cantitate de iodură de potasium mai mare de cât aceea ce am găsit-o în uleiul cenușiu, etc.”

Uleiul lui Hogg este, ast-fel cum se scoate din ficat proaspeți cari 'l produc de fața pailului și având un gust de pește proaspăt, după cum a constatat d. Deschamps d'Avalon.

Il recomandăm fără rezervă tuturor medicilor, mai cu seamă când au de tămăduit afecțiunii ca chloroza, limfantismul, scrofulele, tuberculoza, în urma slăbiciunii produsă de ecscese, în însărcinăr', în dentițiune dificilă, în alterațiunea funcțiunilor digestive și în orî ce cazuri de insuficiență de nutrițiune. Prin proprietățile lui nutritive și stimulante, acest ulei vindecă grabnic și pentru tot-d'auna.

HOGG, Farmacist, str. Castiglione 2; la Paris, singur proprietar

HUILE DE HOGG

ULEIU DE FICAT DE MORUN NATURAL

De o eficacitate sigură, constatată printr'o experiență de mai bine de 25 ani. cont a Maladiilor de pept, Phthisia, Bronchita, Guturale, Tuse tenace, Afecțiuni Scrofuloase, Tunori grandulare, Maladii de piele Dartre, Poale albe, Slăbiciunea generală, etc. și pentru a întari copii slabi și delicați; este dulce și lesne de luat.

A se feri de oleiurile comune și mai ales de acelea a carora compozițiunii imaginat de speculațiune pentru a înlocui oliul natural sub pretext de a 'i da o eficacitate mai mare și un gust mai placut: ele nu fac de cât a irita și a obosi în zadar stomacul. ba chiar pot fi și periculoase câte o eată.

Pentru a fi sigur de a avea adevăratul ulei de ficat de morun natural și pur, a 'și procura Oleiul lui Hogg care nu se vinde de cat în flacoane triunghiulare (model depus)

A se cere numele lui Hogg precum și atestațiunea D-lui Lesueur, șeful lucrărilor himice al facultății de medicina din Paris, care se găsește pe eticheta fie-cărui flacon triunghiular. De la 1 Ianuarie 1883 sa se ceară pe etichete timbrul albastru al guvernului francdz. Deposite în principalele Drogerii și Pnarmacii.

ADRESE RECOMANDATE IN BUCUREȘTI.

<p>INSTITUTUL DE BĂEȚI HELIADÉ Strada Armeană No. 1. Cursuri primare și secundare.</p>	<p>INSTITUTUL DE DOMNIȘOARE Sub direcțiunea D-lui I. Manliu. Calea Moșilor No. 116.</p>
<p>ANTON WASTELY <i>35. Calea Victoriei 35.</i> Flori naturale. — Coroane, buchete, pentru orî-ce solemnități.</p>	<p>D. SHWARTZMAN et Comp. <i>Strada Carol I.</i> Cel mai mare magazin de haine bărbătești, și de copii. cu sucursale la Galatz, Brăila, Craiova, etc.</p>
<p>COFETĂRIA GR. CAPȘA <i>26. Calea Victoriei 26.</i> Fabrică de confiserie și ciocolată Bufete pentru serate, baluri, etc. etc. Furnisorul mai multor curți. Medaliat cu medalia de argint și de aur.</p>	<p>COFETĂRIA ȘI CAFENEAUA FIALCOVSKI Bonbonărie, înghețate și prăjituri. Bufete pentru serate și baluri. — Piața Theatrului. —</p>
<p>ALECSANDRU GRABOWSKI <i>Strada Șelari No. 13.</i> Reprezentant al diferitelor fabrici și firme de export din Europa. Agent general al firmei Theophile Roederer & Comp. la Reims în Șampania.</p>	<p>H. WARTHA. <i>Strada Doamnei No. 5.</i> Special în coloniale: zaharuri, cafele, drogue, produse chimice, untdelemnuri, uleiuri, sardine, orezuri, hârtie, etc. etc.</p>
<p>IOAN PENCOVICI, Strada Lipscani. No. 24, Specialități de mătăsuri, lănuri. dantele, confecțioane gata, șofre de mobile, covoare, perdele-ri de diferite calități. Cu prețuri foarte reduse.</p>	<p>CARL LANG VOPSITOR Imitator de lemn și zugrav de firme. <i>Bucuresci</i> Str. Știrbei-Voda, 33. Intrarea Cișnegiu (Slatter)</p>
<p>Restaurantul D-lui I. N. IONESCU Mare depozit de vinuri din toate localitățile și de cea mai bună calitate. 3 No. Strada Covaci No. 3.</p>	<p>RESTAURANTUL G. STOENESCU <i>10. Strada Gabroveni 10.</i> Recomandă mâncări alese, serviciu prompt și prețuri moderate.</p>
<p>IOANI ESTATIO TELEPIS Prima fabrică de cafea măcinata. Calitate fină și curată. 9. Strada Model 9.</p>	<p>M. MOISESCU • Friser 33. Calea Victoriei 33.</p>

Albert Bauer

Constructor de mori. — București. — Calea Victoriei No. 55 bis.

Turbine, Mașine de aburi, Cazanuri, Pietre de moară, Curățitoare de grâu, Mașine cu perie de curățat grâu, Aspiratori, Trieurî, Valțuri Patent „Ganz & Comp.“, Valțuri de Porțellan, Burați, Burați centrifugali, Elevatori, Curățători de Griș, și toate cele l'alte mașine și obiecte de exploatare pentru mori, Specialitate: Instalări de lumină electrică.